

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Voimassa: 1.1.2027–31.12.2030

Käsitelty:

Hyväksytty:

Sisällys

Lyhenneluettelo.....	3
Johdanto.....	4
1. Keskeiset linjaukset	6
1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät.....	6
1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen	7
1.3. Tuottamistavan valinta.....	7
1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta	8
1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät	9
1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa	9
1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa	9
2. Päättävän palvelutasopäätöskauden arviointi	10
2.1. Nykyinen palvelutaso on säilytetty: nykyiset palvelut ja niiden saavuttuus on turvattu 11	
2.2. Toimintavalmiusajan puutteet on korjattu	12
2.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun palveluja on kehitetty.....	12
2.4. Palvelujen laatu on varmistettu	12
2.5. Tuottavuuden kehittämismahdollisuuksia on tarkasteltu osana palvelukokonaisuutta 13	
2.6. Kehittämissuunnitelma.....	14
3. Riskianalyysin tulokset ja johtopäätökset.....	15
4. Palvelutasoa koskevat päätökset palveluittain.....	19
4.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta	19
4.1.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä.....	19
4.1.2. Palontutkinta	22
4.1.3. Onnettomuuskehityksen seuranta	23
4.1.4. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä	24
4.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen	27
4.1.6. Valvontatehtävät	27
4.1.7. Valmiuden tarkastaminen	29
4.2. Pelastustoiminta	29
4.2.1. Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä	29
4.2.2. Pelastustoiminta	29

LAUSUNTOVERSIO

4.2.3.	Pelastustoiminnan johtaminen	35
4.2.4.	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden asianmukaisen järjestämisen varmistaminen	36
4.2.5.	Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille	36
4.2.6.	Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon	37
4.3.	Pelastustoiminnan suunnitelmat.....	38
4.3.1.	Hälytysohje	38
4.3.2.	Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelma.....	39
4.3.3.	Yhteistyösuunnitelmat	39
4.3.4.	Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.....	40
4.3.5.	Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat.....	41
4.4.	Pelastustoiminnan vapaaehtoistoiminta.....	42
4.4.1.	Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa	42
4.4.2.	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen.....	42
4.4.3.	Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset .	42
4.4.4.	Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus	42
4.5.	Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen	42
4.5.1.	Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu.....	42
4.5.2.	Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen	42
4.5.3.	Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio.....	43
4.5.4.	Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen	43
4.5.5.	Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve	43
4.5.6.	Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen	43
4.5.7.	Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö	43
4.6.	Ensihoitopalvelu.....	43
5.	Kehittämissuunnitelma	45

Lyhenneluettelo

CBRNE	Kemialliset aineet (C), biologiset taudinaiheuttajat (B), radioaktiiviset aineet (R), ydinräjähteet (N) ja räjähteet (E)
HIKLU	Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistoimintasopimuksen pohjalta muodostettu yhteistoimintarakenne
HNS	Host Nation Support, eli pelastustoimen tehtävän isäntämaan tukitoiminnot
HUS	HUS-yhtymä, eli Helsingin kaupungin ja muun Uudenmaan maakunnan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon hyvinvointialuelain mukainen hyvinvointiyhtymä
Järso	HUS-järjestämissopimus eli Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäinen sopimus, jossa osapuolet sopivat keskinäisestä työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi
OKA	Pelastustoimen yhteinen osaamisenkartoitusmalli (sis. osaamisenkartoitusmallit, arviointikriteerit ja osaamistasot päivystävän päällikön ja päivystävän palomestarin johtamistasoille sekä tilannekeskustoimintaan)
TUVE	Julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain mukainen valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tarkoitettu viranomaisverkko, joka täyttää korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset siten kuin siitä laissa erikseen säädetään tai lain nojalla määrätään
VAPEPA	Vapaaehtoinen pelastuspalvelu
UPS	Ulkoinen pelastussuunnitelma

Johdanto

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös on toimintaa ohjaava lakisääteinen asiakirja, joka kuvaa pelastustoimen tuottamistapaa. Palvelutasopäätöstä ohjaa keskeisesti pelastustoimen järjestämislaki (613/2020) ja sitä edelleen täsmentävä sisäministeriön asetus koskien palvelutasopäätöksen sisältöä (1225/2022). Palvelutasopäätöksen laadinnassa on noudatettu näitä säädöksiä. Säädösten lisäksi palvelutasopäätöksen sisältöjä ohjaavat pelastustoimen kansallisessa strategiassa asetetut päämäärät, tavoitteet ja arvopohja sekä hyvinvointialueen strategia ja arvopohja.

Palvelutasopäätöksessä kuvataan, kuinka hyvinvointialueen pelastustoimi tuottaa pelastuslain (379/2011) mukaiset palvelut. Palvelutasopäätöksen tarkoituksena ei ole kuvata kaikkia pelastuslaitoksen toimintoja, vaan ainoastaan asiakasrajapinnassa näkyvät palvelut. Palvelutasopäätöksessä kuvataan pelastuslaitoksen tuottamat palvelut sekä pelastuslain sekä sisäministeriön ohjeistusten mukaisesti palvelun nykytila ja edellisen palvelutasopäätöskauden arviointi, määritelty toiminnan tavoitteet ja tarpeiden arviointi sekä laadittu niiden pohjalta päätös palvelutasosta.

Pelastuslain mukaisten palveluiden lisäksi palvelutasopäätöksessä kuvataan lyhyesti muuta pelastuslaitoksen toimintaa, jota pelastuslaitos toteuttaa osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Volyymiltään merkittävää toimintaa on ensihoito, joka on Uudenmaan erillislailla (615/2021) säädetty HUS-yhtymän tehtäväksi. Ensihoidon järjestämisestä on sovittu järjestämissopimukseen liittyvällä palvelusopimuksella eli Järso-palvelusopimuksella Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kanssa siten, että Uudellemaalle rakentuu HUS-yhtymän oma, pelastuslaitosten ja yksityisten palveluntuottajien muodostama yhteneväinen toiminnallinen kokonaisuus. Ensihoidon palvelutasosta päättää HUS-yhtymä.

Palvelutasopäätöstä on valmisteltu hyvinvointialueen strategisen ohjauksen alaisuudessa. Lähtökohtana on riskianalyysissä kuvattu Uudenmaan pelastuslaitosten toimintaympäristön tilannekuva. Pelastustoimen palvelutasopäätöksen sisältämät strategiset linjaukset koskevat hyvinvointialueen asukkaita, yrityksiä ja yhteisöjä. Palvelutasopäätöksen laadinnan sekä kirjausten lähtökohtana on asiakasnäkökulma, ja keskiössä ovat asiakkaalle tuotettavat ja näkyvät palvelut. Hyvinvointialueen asiakkaiden näkemyksiä on kuultu palvelutasopäätöksen valmistelun aikana osallisuuskyselyiden sekä lausuntokierroksen kautta. Lisäksi palvelutasopäätöksen valmistelun aikana on kuultu pelastuslaitoksen henkilöstöä, muuta hyvinvointialueen henkilöstöä sekä muita sidosryhmiä.

[Asiakirjaan tullaan lisäämään osallisuusprosessin kautta koottuja sidosryhmien näkemyksiä.]

Pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen toimeenpanoa ohjataan tuotantosuunnitelmalla, jonka laatiminen on osa hyvinvointialueen vuosittaista taloussuunnitteluprosessia. Tuotantosuunnitelma sisältää vuosittaiset tavoitteet, toimenpiteet ja tarvittavat resurssimuutokset tarkemmalla tasolla. Toimitilahankkeita ohjaavat hyvinvointialueen palvelujen verkoston strategiset linjaukset sekä niistä johdettu toimitilaohjelma.

Palvelutason toteutumista arvioidaan hyvinvointialueella osana omavalvontaa pelastustoimen järjestämislain mukaisesti. Omavalvonnalla varmistetaan tehtävien lainmukainen hoitaminen, pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Omavalvontaa toteutetaan osana palvelujen järjestämistä ja tuottamista. Omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan julkisessa

LAUSUNTOVERSIO

tietoverkossa ja muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla huomioiden julkisuuslain (621/1999) mukaiset salassapitosäännökset.

Viranomaisvalvontaa varten hyvinvointialue antaa pelastustoimen järjestämislain mukaisen selvityksen sisäministeriölle ja lupa- ja valvontavirastolle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä selvityksen pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Palvelujen ja talouden tilaa seurataan myös kuukausittain osana hyvinvointialueen toiminnan ja talouden seurantaa.

Pelastustoimen palvelutasopäätös sisältää julkisuuslain 24.1 § kohdan 8 mukaan salassa pidettävää tietoa (asiakirja sisältää tietoja, jotka koskevat onnettomuuksiin, poikkeusoloihin varautumista ja väestönsuojelua sekä tiedon antaminen niistä voi vahingoittaa tai vaarantaa turvallisuutta, sen kehittämistä, väestönsuojelun toteuttamista tai poikkeusoloihin varautumista) ja siltä osin on julkisesta versiosta poistettu osia. Päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa on käytettävissä kokonainen asiakirja.

Palvelutasopäätöksen **hyväksyy/on hyväksynyt** Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto.

1. Keskeiset linjaukset

1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen toiminnan painopisteiden ja strategisten päämäärien määrittely pohjautuu pelastustoimen valtakunnallisiin strategisiin tavoitteisiin (2023–2026), alueelliseen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiaan sekä pelastustoimen arvoihin ja perustehtävään. Strategisten painopisteiden määrittelyssä on lisäksi huomioitu Uudenmaan alueen pelastuslaitosten eli Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten eli HIKLU-pelastuslaitosten riskianalyysin huomiot. Riskianalyysiä kuvataan tarkemmin palvelutasopäätöksen luvussa 3.

Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen päämääränä on toteuttaa pelastustoimen tehtäviä palvelutasopäätöksessä määritellyllä tasolla niin onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminnan, väestönsuojelun ja varautumisen kuin ensihoidon osalta. Lisäksi tavoitteena on kehittää palvelujärjestelmää kolmen strategisen teeman kautta.

Onnettomuuksien ehkäisy osalta tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa turvallisuutta turvallisuusviestinnän, yhteistyön ja riskiperusteisen valvonnan tukemana. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää kerättyä tietoa systemaattisemmin onnettomuuksien ehkäisy toteuttamiseen.

Väestönsuojeluun varautumisen osalta tuemme asukkaiden omaa varautumista ja huolehdimme väestönsuojelusta tiiviillä yhteistyöllä. Tämä edellyttää tilojen, välineiden, prosessien, organisatoristen rakenteiden ja yhteistyömallien kehittämistä. Tavoitteena on, että jokainen alueen paloasema kykenee turvaamaan toiminnan jatkuvuuden kaikissa turvallisuustilanteissa.

Pelastustoiminnan osalta keskeinen tavoite on toimintavalmiusajan pitäminen tavoitteessa eli riskiruutujen määräämässä ajassa. Lisäksi resurssien tulee olla mitoitettu muuttuvan palvelutarpeen sekä alueellisten uhkien ja riskien mukaan.

Ensihoidon osalta tavoitteena on tuottaa ensihoitopalveluita HUS:n ensihoidon palvelutasopäätöksen ja järjestämissopimuksen mukaisesti.

Lisäksi pelastuslaitos on määritellyt tulevalle palvelutasopäätöskaudelle kolme keskeistä strategista päämäärää. Nämä strategiset päämäärät muodostavat pelastustoimen kehittämissuunnitelman ja nämä kuvataan tarkemmin auki luvussa 5.

Tieto toiminnan keskiössä

- Vahvistamme kykyämme hyödyntää tuotettua tietoa toimintamme johtamisessa ja viestintämme tukena.
- Tukeudumme relevanteilta osin digitaalisiin apuvälineisiin tiedon analysoinnissa, hyödyntämisessä ja jakamisessa tiedon loppukäyttäjän tarpeet mielessä pitäen.

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

- Nostamme pelastuslaitoksen palveluiden laadun tasoa panostamalla henkilöstön perehdyttämiseen, osaamiseen ja kehitykseen luomalla systemaattisia ura- ja oppimispolkuja.
- Samalla nostamme työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tasoa.

Yhteistyöllä konkreettisia hyötyjä asiakkaalle

- Vahvistamme hyvinvointialueen sisäistä yhteistyötä.
- Toteutamme yhteisen suojatun tilanne- ja johtokeskuksen.
- Hyödynnämme ensihoidon, pelastustoimen ja liikkuvia sote-palveluja yhtenä kokonaisuutena vähentäen turhia käyntejä ja ennaltaehkäisten raskaampien palvelujen käyttöä.

1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen

Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) 7 § säädetään, että hyvinvointialue vastaa järjestämisensä palveluidensa tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä. Palvelutasopäätöstä koskevan sisäministeriön asetuksen (1225/2022) 4.1 § mukaisesti pelastustoimen tulee määrittellä palvelutasopäätöksessään palveluidensa tarve, määrä ja laatu.

Pelastuslaitoksen tuottamien palveluiden tarve ja määrä perustuvat olemassa olevaan lainsäädäntöön. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen palveluiden tarpeen, määrän ja laadun määrittelyn perustana on pelastustoimen toimintaa säätelevä lainsäädäntö Pelastustoimen järjestämislaki (613/2021), sisäministeriön asetus hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta (213/2022) sekä voimassa oleva pelastuslaki (379/2011).

Pelastuslaitoksen palveluiden kokonaisuus on mitoitettu niin, että vaatimusten mukaiset palvelut kyetään tuottamaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Lainsäädäntö asettaa minimivaatimuksen pelastuslaitoksen välttämättömien palveluiden tuottamiselle. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos mitoitaa palveluitaan pelastustoimen riskianalyysin pohjalta. Pelastustoimen riskianalyysissä on huomioitu myös kansallinen ja alueellinen riskiarvio. Riskiarvio on sisällytetty osaksi palvelutasopäätösprosessia, ja palvelutasopäätös toimii yhtenä pelastuslaitoksen palveluiden tarvetta, määrää ja laatua ohjaavana asiakirjana. Palvelutasopäätöksen sisältö kuvaa pelastuslaitoksen asiakkaalle kohdennettuja palveluita. Riskianalyysin kokonaisuutta kuvataan tarkemmin luvussa 3.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioidaan asianmukaisesti osana palvelutuotantoa sekä viestintää. Alueen ruotsinkieliset asiakkaat huomioidaan kielilain (423/2003) mukaisesti. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos tarjoaa mahdollisuuden asioida ja tulla kuulluksi ruotsin kielellä. Muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten kasvava määrä alueella on huomioitu ja pelastuslaitoksen palvelukokonaisuutta suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa monikielisten palveluiden huomioimiseksi.

1.3. Tuottamistavan valinta

Hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 4 § mukaisesti. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue päättää hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 § mukaisesti järjestettävien palveluiden ja muiden toimenpiteiden tuottamistavasta alueellaan. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on päättänyt pelastustoimen järjestämisestä alueellaan seuraavaa (Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosääntö 27.5.2025, voimaan 1.1.2026):

- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tehtävänä on vastata Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella pelastustoimen tehtävälleen kuuluvien palveluiden järjestämisestä sekä omasta tuotannosta ja lainsäädännössä pelastuslaitokselle säädetyistä tehtävistä sekä sopimusten mukaisesti ensihoitopalveluista.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa Länsi-Uudenmaan alueella pelastuslain 27 §:n mukaisesti

LAUSUNTOVERSIO

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Lisäksi Länsi- Uudenmaan pelastuslaitos:

- 1) tuottaa alueellaan ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän kanssa on sovittu (ensihoitopalvelu on järjestetty HUS-järjestämissopimuksen ja siihen liittyvän palvelusopimuksen mukaisesti);
- 2) osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon;
- 3) huolehtii muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on sopinut erillisin palokuntakohtaisin sopimuksin yhteistoiminnasta alueensa sopimuspalokuntien kanssa. Sopimuspalokuntayhteistyö ja palokuntakoulutukset kuvataan palvelutasopäätöksen 4. luvussa. Myös muiden yhteisöjen ja viranomaisten kanssa tehtävä yhteistyö palvelujen tuottamisessa kuvataan palvelutasopäätöksen 4. luvussa.

Hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos toimii palvelualueena hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa pelastusjohtaja palvelualuejohtajana. Pelastusjohtaja toimii pelastuslain 26.2 §:n mukaisena pelastuslaitoksen ylimpänä viranhaltijana.

1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Pelastuslaitos toimii hyvinvointialueen sisäisen valvonnan periaattein, jotka on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä. Hallintosäännön mukaan sisäiseen valvontaan kuuluvat muun muassa sisäinen tarkastus, riskienhallinta, vaatimuksen mukaisuus, hyvä hallintotapa sekä omavalvonta. Omavalvonta on sisäisen valvonnan osa-alue, joka tähtää palveluiden laadun ja palvelutasovaatimusten täyttymiseen.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ohjaa ja valvoo palvelujen tuottamista seuraamalla ja analysoimalla palvelujen tarvetta, määrää ja laatua. Tässä huomioidaan valtakunnalliset raportointivelvoitteet sekä sisäisestä toiminnasta saatavat syötteet. Valtakunnallisena raportointivelvoitteena on antaa lupa- ja valvontavirastolle sekä sisäministeriölle vuosittain selvitys hyvinvointialueen pelastustoimen palveluiden ja talouden tilasta. Vuotuisen selvitykseen pohjautuva lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio analysoidaan, jonka jälkeen palveluiden määrää, tuottamistapaa tai laatua päivitetään tarvittaessa. Pelastuslaitoksen palveluiden saatavuutta ja niihin varautumista verrataan alueen palvelutarpeeseen. Lisäksi tehdään vertailua hyvinvointialueiden välillä.

Hyvinvointialueen pelastuslaitos seuraa palveluiden saatavuutta, laatua, vaikuttavuutta ja tuottavuutta pelastuslaitoksen omavalvonnan toimenpitein. Omavalvonnasta on laadittu erillinen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelma, joka määrittää ja ohjaa palvelujen omavalvontaa. Omavalvonta

tarkoittaa toiminnan jatkuvaa arviointia ja kehittämistä sekä riskien tunnistamista. Toimivalla omavalvonnalla varmistetaan ja parannetaan palveluiden laatua. Omavalvonnan tavoitteena on arvioida järjestelmällisesti palvelutuotantoa ja kehittää palveluja asiakasnäkökulma huomioiden. Jos omavalvonnassa havaitaan puutteita tai poikkeamia, ne analysoidaan pelastuslaitoksella sisäisesti, minkä jälkeen palveluiden määrää ja tuottamistapaa päivitetään sekä laatua kehitetään tarvittaessa.

Asiakasnäkökulma huomioidaan keräämällä palautetta asiakkailta ja asukkailta useita kanavia käyttäen. Palautekanavista saatavaa tietoa hyödynnetään analysoidessa palveluiden tarvetta, määrää ja laatua. Palautekanavina toimivat hyvinvointialueen asiakaspalautejärjestelmä ja sosiaalisen median palvelut. Lisäksi palautekanavana toimii suora asiakaskontakti asiakkaan antaessa palautetta suoraan pelastuslaitoksen henkilöstölle. Saatu palaute käsitellään ja analysoidaan, jonka jälkeen päätetään, onko palautteen perusteella tarvetta muuttaa tai kehittää palveluja.

1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Hyvinvointialueen valmius- ja turvallisuuslautakunta seuraa ja arvioi hyvinvointialueen riskienhallintaa, pelastustoimea sekä palvelujärjestelmän toimivuutta turvallisuusnäkökulmasta hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti. Hyvinvointialueen aluehallitus hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat hallintosäännön mukaisesti.

Pelastuslaitos ylläpitää omaa paikallista tilannekuvaa Länsi-Uudenmaan alueella yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Paikallista riskitasoa seurataan pelastuslaitoksen ylläpitämän tilannekuvan avulla, ja sen merkittäviin muutoksiin reagoidaan pelastuslaitoksen sisäisesti. Pelastuslaitos analysoi tilanteen, päättää riskienhallintakeinoista ja niiden seurannasta.

Pelastuslaitoksen omavalvonta on kuvattu omavalvontaohjelmassa. Niissä kerrotaan muun muassa kuinka toimintaympäristössä tapahtuvat riskien ja uhkien muutokset tai palveluiden epätarkoituksenmukaisuudesta tehdyt havainnot käsitellään, kuinka tarvittavista toimista päätetään ja kuinka ne viedään käytännön toimenpiteiksi.

Pelastustoimea koskettavaa kansallisen tason riskiarvioita ylläpitää sisäministeriö.

Laajemmissa häiriötilanteissa Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos tekee omaa aktiivista tilanneseurantaa sekä ylläpitää tilannekuvaa. Pelastuslaitoksen toimintaa valvovien sekä ohjaavien vastuuviranomaisten (sisäministeriö sekä lupa- ja valvontavirasto) ohjeet ja suositukset otetaan huomioon.

1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

2. Päättävän palvelutasopäätöskauden arviointi

Palvelutasopäätöksen tulee sisältää hyvinvointialueen arvio ja johtopäätökset päätettyjen konkreettisten tavoitteiden ja strategisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä kehittämissuunnitelman toteutumisesta palvelutasopäätösetuksen 5 § mukaisesti. Arvioinnissa on hyödynnetty hyvinvointialueen pelastustoimen aluehallintovirastolle (vuoden 2026 alusta Lupa- ja valvontavirastolle) ja sisäministeriölle toimitettua talouden ja palvelujen tilan vuotuista selvitystä.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen edellinen palvelutasopäätös oli laadittu voimassa olevaksi vuosille 2024–2026. Tässä palvelutasopäätöksessä arvioidaan palvelutasokautta vuosilta 2024 ja 2025. Koska arviointi on suoritettu vuoden 2026 aikana, vuoden 2026 arviointia ei näin ollen olla kyetty sisällyttämään tähän arviointiin.

Palvelutasopäätökseen oli kirjattu 21 tavoitetta, jotka jakautuivat viiteen suuntaviivaan. Tavoitteista kymmenen toteutui suunnitelman mukaisesti erinomaisin tuloksin tai pääosin suunnitelman mukaisesti ja hyvin tuloksin. Seitsemässä tavoitteessa oli edistytty kohtalaisesti ja niiden saavuttaminen on todennäköistä, mutta mahdollisesti tapahtuu viiveellä. Neljän tavoitteen kohdalla tavoitteissa edistyminen oli merkittävästi jäljessä suunnitelmasta ja onnistuminen on epävarmaa tai suunnitelman mukaisia toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi ei ollut tehty.

Kehittämissuunnitelma sisälsi viisi tavoitetta. Kehittämissuunnitelmaan kirjaituista tavoitteesta yksi on edistynyt erinomaisesti ja kolmen tavoitteen osalta tavoitteessa edistyminen on merkittävästi jäljessä suunnitelmasta ja onnistuminen on epävarmaa. Yhden tavoitteen osalta kehitystyö on keskeytetty ulkoisten tekijöiden vuoksi.

Kun tarkastellaan kaikkia edeltävän palvelutasopäätöksen palveluita, päätöksiä ja niiden toteutumista, voidaan tunnistaa neljä keskeistä haastetta:

- Toimintavalmius ei ole kehittynyt tavoitteiden mukaisesti. Tähän on vaikuttanut osaltaan paloasemahankkeiden viivästyminen sekä pelastajapula. Pieniä parannuksia on saatu aikaiseksi, mutta kokonaisuudessaan riskiruudut ovat kehittyneet huonompaan suuntaan.
- Käyttöomaisuuden hallintaa ei ole kyetty kehittämään tavoitteiden mukaisesti. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen käyttöomaisuuden hallinnan resurssit ovat vähentyneet, mikä on hidastanut alkanutta kehitystyötä. Tiedolla johtaminen on yleisesti parantunut, mutta se ei vielä ulotu käyttöomaisuuden hallintaan. Toiminta on tällä hetkellä reaktiivista. Tavoitteena olisi muuttaa toimintaa proaktiivisempaan suuntaan.
- Tarkastelun perusteella palvelujen laadun ja onnettomuuskehityksen seuranta on kehittynyt, mutta ei tavoitteiden mukaisesti ja se painottuu pääasiassa määrälliseen seurantaan. Laadun käsite ja sen mittarit ovat tällä hetkellä epäselviä, mikä vaikeuttaa suunnitelmallista ja systemaattista laatutyötä. Datan ja automaation hyödyntämistä tulisi vahvistaa, jotta seurannasta päästäisiin konkreettisiin toimenpiteisiin ja tunnistettuihin riskeihin voitaisiin puuttua ennakoivasti. Tämä edellyttää selkeitä prosessikuvauksia, tarkoituksenmukaisia työkaluja sekä riittäviä resursseja. Lisäksi palvelujen laatua olisi hyödyllistä tarkastella nykyistä vahvemmin osaamisen ja henkilöstönäkölman kautta.
- Moni pelastuslaitoksen prosessi ja toiminto on henkilösidonainen. Tämä kasvattaa riskiä liittyen toimintojen heikkoon jatkuvuuden ja organisaation muutoskykyyn.

Seuraavissa luvuissa käydään läpi tavoitteet ja niiden arvio suuntaviivatasolla. Kehityssuunnitelman mukaiset tavoitteet käsitellään omassa luvussaan.

2.1. Nykyinen palvelutaso on säilytetty: nykyiset palvelut ja niiden saavuttuus on turvattu

Palvelutasopäätöskaudella 2024–2026 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminnan suunnitelmallisuus on kehittynyt ja olemassa olevaa dataa on pystytty hyödyntämään aiempaa tehokkaammin. Osaamisen liittyviä tarpeita on tiedostettu aiempaa paremmin ja osaamista on pystytty kohdentamaan aiempaa tarkoituksenmukaisemmin organisaatiomuutosten kautta. Toimintavalmius on kuitenkin toteutunut vain kohtuullisesti. Suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatyön resurssit eivät ole olleet riittävät, koska resursseja on käytetty toimintavalmiuden ylläpitoon. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle on perustettu resurssitoimisto, joka on mahdollistanut resurssien tehokkaan ja optimoidun käytön. Keskitetty resurssien koordinointi on myös auttanut hillitsemään kustannusten nousua. Tahti-raportoinnin myötä talouden tunnuslukujen seuranta on kehittynyt ja yhtenäistynyt koko hyvinvointialueitasoisesti. Erityisenä kehityskohteenä on tunnistettu tiedonhallintaprosessien kehittäminen. Olemassa oleva tietoa tulisi kyetä hallitsemaan, analysoimaan ja seuraamaan järjestelmällisemmin, jotta toimintaa voidaan kehittää johdonmukaisten päätösten kautta.

Valmiuden suunnittelua tehdään riskiperusteisesti sisäministeriön asettamien raamien mukaisesti. Kaluston ja toimitilojen käytön suunnittelua tulisi kehittää tulevana vuosina. Tulevaisuudessa olisi tärkeää, että voimavarat olisivat riittävät tuottamaan palveluita laadukkaasti eikä ainoastaan lainmukaisten toimintavalmiusaikojen puitteissa. Voimavarojen riittävydestä, kuten osaavan henkilöstön ja asianmukaisen kaluston ylläpidosta tulee huolehtia kaikissa tilanteissa. Kaluston ja toimitilojen käytön suunnittelua tulee kehittää jatkossa.

Pelastuslaitoksen suorituskykyä on heikentänyt henkilöstöpula. Henkilöstöpula on näkynyt esimerkiksi pelastusyksikön vahvuuksissa. Pelastusyksikön minimivahvuus 1+3 tarkoittaa, että pelastusyksikkö muodostuu neljästä henkilöstä: ryhmänjohtajasta ja kolmesta pelastajasta. Vuonna 2025 joka kymmenessä kiireellisissä pelastustehtävässä 1+3 vahvuus ei toteutunut, vaan jouduttiin toimimaan vajaavahvuusella yksiköllä. Tästä on seurannut, se että työturvallisuuden ylläpito on vaikeutunut. Suhteessa aiempaan tasoon pelastuslaitos on alisuoriutunut palvelun ylläpidon suhteen. Pelastusyksiköt on kuitenkin saatu pidettyä valmiudessa. Suorituskyvyn kannalta on myös ollut tärkeää, että yhteistyö sopimuspalokuntien kanssa toiminut pelastuslaitoksen näkökulmasta hyvin. Sopimuspalokunnat muodostavat merkittävän osan hyvinvointialueen pelastustoimen organisaatiosta Länsi-Uudellamaalla. Vaikka sopimuspalokuntien kyky tuottaa erityisesti vaativimpien tehtävien suorituskykyä on viime vuosina heikentynyt, sopimuspalokunnille on koulutettu vaihtoehtoisia toimintatapoja. Eri sopimuspalokuntien tehtävämäärät ovat hyvin vaihtelevia ja osa sopimuspalokunnista hälytetään paikalle yli sata kertaa vuodessa, kun taas osalla sopimuspalokunnista hälytyksiä on vain muutamia tehtäviä vuodessa.

Osaamisen hallinnan suunnitelmallisuus on kehittynyt esimerkiksi järjestelmien kehityksen tukemana, mutta sitä voidaan kehittää edelleen. Toiminta eri toimijoiden välillä on koordinoitumpaa ja esimerkiksi HIKLU-tason yhteistyö on kehittynyt merkittävästi. Kehityskohteina on tunnistettu tiimikokonaisuuksien hallinta, tiimien välinen koordinointi ja synergioiden tunnistaminen pelastuksen ja onnettomuuksien ehkäisyn välillä. Toimintaa tulee kehittää kokonaisvaltaisemmin ja eri toimintojen välistä yhteistyötä tulee vahvistaa. Osaamisen hallinnan seuranta tulee kehittää myös jatkossa ja erityisesti käytännön

kokemuksista opittua tulee hyödyntää suunnitelmallisemmin. Lisäksi pätevyyksiin liittyvät vaatimukset tulee tunnistaa, niihin liittyviä osaamisia tulee seurata hallitummin ja mahdollisiin tunnistettuihin puutoksiin reagoida.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminnassa on tunnistettu useita eri sidosryhmiä, joiden kanssa toiminta vahvistaa perustehtävän suorittamista. Pelastuslaitoksen sisällä yhteistyö eri toimijoiden kanssa koetaan vahvana ja toimintaa tukevana. Sidosryhmäyhteistyöhön käytetään aikaa ja sitä pyritään kehittämään jatkuvasti. Vaikka yhteistyö on vahvaa, mutta usein hyvin henkilösidonnaista. Henkilöstön vaihtuessa on haastavaa pitää yllä yhteistyötä samalla tasolla.

Alueella ympäristövahinkojen torjunta on kehittynyt. Toiminta on suunnitelmallista ja eri sidosryhmien kanssa tehdään vahvaa yhteistyötä niin järjestöjen, naapuripelastuslaitosten, kuin muiden Itämeren valtioiden kanssa. Kehityskohteina olisi tärkeää tunnistaa ja määritellä yhteistyön tavoitetaso. Kansallinen suunnitelma avustaa ohjeistusta. Lisäksi välineistöön ja varusteisiin liittyvää logistiikkaa tulee kehittää alueella.

2.2. Toimintavalmiusajan puutteet on korjattu

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen paloasemaverkosto on jatkuvassa arvioinnissa. Alueen tavoitettavuusaikojen näkökulmasta paloasemaverkosto on pysynyt alueen riskien kehityksen mukana. Vakinaista asemaverkostoa tuetaan sopimuspalokunnilla. Espoon väestö kasvaa nopeasti, minkä takia paloasemaverkoston tulee kehittyä. Viivästyneet paloasemahankkeet ja uusien paloasemien remontit ovat aiheuttaneet haasteita. Esimerkiksi Otaniemen paloaseman avautumisen viivästyminen on tuottanut haasteita vastata alueen ongelmariskiruutuihin. Paloasemia on kehitetty, jotta yksiköt saadaan nopeammin liikkeelle. Paloasemien hälytysvaloja on sijoitettu tarkoituksenmukaisempiin paikkoihin ja sammuksia on pyritty sijoittamaan lähemmäksi valmiustiloja. Toimintavalmiuden ylläpitoa on heikentänyt haastava henkilöstötilanne, ja yksiköitä on lähtenyt liikkeelle vajaavahvuksena. Tämän seurauksena hälytysohjeita on päivitetty niin, että vajaavahvuksisen yksikön tueksi lähtee tukiyksikkö. Tukiyksiköiden käytön myötä on syntynyt hetkellisiä tyhjiöitä. Kokonaisuudessaan ongelmaruudut alueella ovat kehittyneet huonompaan suuntaan.

Toimintavalmiuden seurannan menetelmät ovat kehittyneet. Tietoasiantuntijaresurssin myötä datan saatavuus ja analyysin määrä ovat parantuneet. Kvantitatiivinen mittaaminen koetaan pelastuslaitoksella olevan nyt hyvällä tasolla. Puutteita on edelleen seurannan systemaattisuudessa sekä mittareiden vakioinnissa. Kvalitatiivinen mittaaminen vaatii vielä kehitystä.

2.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun palveluja on kehitetty

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

2.4. Palvelujen laatu on varmistettu

Tiedolla johtaminen on kehittynyt, mutta se ei vielä ulotu käyttöomaisuuden hallintaan. Hyvinvointialueuudistuksen myötä käyttöomaisuuden hallinnan resurssit ovat vähentyneet, mikä on hidastanut kehitystyötä. Henkilöstöresurssien vähentyminen on vaikuttanut siihen, että toiminta on reaktiivista ja ennakkoivalle toiminnalle jää vähemmän aikaa. Kehityskohteena nähdään prosessien kehittäminen, sitten että toiminta olisi enemmän ennakoitavaa. Lisäksi kehittämistyölle tulisi saada lisää resursseja.

Teknologiahankkeisiin suhtaudutaan myönteisesti, mikä mahdollistaa teknologiahankkeiden hyödyntämisen. Hankkeiden hyödyntämisen systemaattisuutta voidaan kuitenkin kehittää. Kansallisiin teknologiahankkeisiin osallistutaan aktiivisesti, mutta pelastuslaitoksen omaa aktiivisuutta teknologian käyttöönotossa voitaisiin vahvistaa.

Resursseja on käytetty tehokkaasti ja optimoidusti ja kustannusten nousu on hallittua. Aktiivisella sidostyhmä yhteistyöllä esimerkiksi HIKLU-laitosten kanssa on saatu aikaan kustannushyötyjä. Kalustoa uusittaessa tehdään aktiivista priorisointia. Säästöjen ja priorisointien ohella tulee pitää huoli siitä, että lain mukaiset tehtävät pystytään suorittamaan. Se, että pystytään suorittamaan tehtäviä lain vaatimalla tasolla, edellyttää myös työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta huolehtimista. Ministeriöiden sekä hyvinvointialueen ohjauksessa voi olla eroja, mikä aiheuttaa haasteita toiminnassa ja sen suunnittelussa. Tulevaisuudessa palvelutasoa tulee aktiivisesti kehittää vastaamaan alueen ja sen asukkaiden palvelutarvetta.

Pelastusmuodostelmien vaihtoehtoisia toteutustapoja on tunnistettu alueella hyvin. Esimerkiksi henkilöstö ja kalustoa voidaan tarvittaessa siirtää ja yhdistää.

2.5. Tuottavuuden kehittämismahdollisuuksia on tarkasteltu osana palvelukokonaisuutta

Palvelutasokauden aikana valvontaprosessi arvioidaan kehittyneen kokonaisuudessaan. Asiakkaiden kuulemismenetelmä on kehittynyt, minkä myötä asiakkaiden oikeuksien arvioidaan toteutuvan paremmin. Prosessit ovat myös kehittyneet, mutta sovittuja prosesseja ei kuitenkaan aina noudateta. Jälkivalvontaa voidaan myös kehittää. Uusi tietojärjestelmä on tulossa käyttöön kevään 2026 aikana, minkä myötä jälkivalvontaprosessit saadaan viimeisteltyä loppuun. Valtakunnallisesti ohjattu prosessi vie resursseja, mikä on heikentänyt työn tuottavuutta.

Pelastustoiminnan tehtävien jälkeinen oman toiminnan arviointi on kehittynyt merkittävästi viime vuosina. Arviointia tehdään palontutkinnan yhteydessä. Pelastustoiminnan arviointiin tulee saada systemaattinen toimintamalli, jotta toimintaa arvioitaisiin myös onnistuneissa tilanteissa. Toiminnan kehittäminen vaatisi prosessin päivittämisen sekä mahdollisesti työryhmän.

Onnettomuuskehityksen seurannataa on tehty laadukkaasti ja toiminta on kehittynyt aiempiin vuosiin verrattuna. Dataa pystytään hyödyntämään esimerkiksi hyvän raportoinnin ansiosta. Onnettomuuskehityksen suunnitelma on kehittynyt ja tahallisten tulipalojen seurannan kautta on tunnistettu tiettyjä toistuvia ilmiöitä. Toimintaa voidaan kehittää vahvistamalla automaatiota sekä datan systemaattista hyödyntämistä. Toiminnan kokonaisuuden kehittämisen kannalta on tärkeää löytää oikeat tavat ja työkalut, joilla voidaan puuttua tunnistettuihin haasteisiin.

Palvelujen laadun määritelmä ei ole yksiselitteinen, mikä vaikeuttaa systemaattista laatutyötä. Laatua ei tällä hetkellä tarkastella suunnitelmallisesti ja painopiste on määrällisessä seurannassa laadullisen sijaan. Laatutyön kehittäminen vaatii riittäviä resursseja. Palvelujen laatua tulisi reflektoida osaamisen hallinnan ja seurannan näkökulmasta. Palautetta kerätään koulutuksista ja asiakkailta. Turvallisuuskoulutuksista palautteen kerääminen on systemaattista. Pelastustoiminnassa tehdään palontutkintaa ja omaa toimintaa arvioidaan näissä tilanteissa oman toiminnan osalta. Arviointien ja tutkintojen kautta on tunnistettu suosituksia, jotka on implementoitu toimintaan.

Ensihoidon toimintaa on kehitetty sosiaali- ja terveysministeriön suositusten mukaisesti. Laatu ja potilasturvallisuustyöryhmä on kehittänyt osaamisen varmistamista, mikä on nostanut toiminnan laatua.

2.6. Kehittämissuunnitelma

Otaniemen alueen toimintavalmiushaasteet ovat jatkuneet odotettua pidempään, koska väliaikaisen paloaseman avaamisessa on ollut haasteita sisäilmaongelmien ja henkilöstön heikon saatavuuden vuoksi. Väliaikainen paloasema päästiin avaamaan vasta vuoden 2026 tammikuussa. Myös uuden paloaseman rakentamisesta on ollut viivästyksiä ja päätös paloasemasta on vasta nyt etenemässä päätöksentekoon.

Pelastustoimen pitkänaikavälin teknologiahankkeiden tavoitteellinen hyödyntäminen on edistynyt, mutta edistysaskeleet ovat olleet suhteellisen vähäisiä. Pelastuslaitos on osallistunut kansallisiin hankkeisiin ja TUVE-siirtymä on tehty. Käyttöön otettujen hankkeiden laatu on ollut vaihteleva ja esimerkiksi TUVE-siirtymä on jouduttu osittain perumaan.

HIKLU-alueen tai myöhemmin mahdollisesti valtakunnallinen varaviestiverkko on jäädytetty ministeriön päätöksen vuoksi.

HIKLU-alueen yhteinen rauniopelastuskaluston hankinta ja käyttöönotto on edennyt suunnitellusti ja hankintaprosessi on käynnissä.

Pelastuslaitoksen tilannekeskuksen väistötilan ja laajennuksen hanke on vasta alkuvaiheessa ja edistyminen on ollut vielä vähäistä. Pelastuslaitos ja hyvinvointialue ovat sitoutuneet tavoitteeseen ja tunnistanee hankkeen tärkeyden, sekä budjetti on allokoitu.

3. Riskianalyysin tulokset ja johtopäätökset

Perusteet

Sisäministeriön asetuksen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) 6 §:n mukaan palvelutasopäätöksen tulee perustua ajantasaiseen riskianalyysiin. Palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulee sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Riskianalyysiin sisältyvien uhkien arvioinnin tulee kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot. Riskianalyysi tulee laatia siten, että sen perusteella pelastustoimen palvelut on mahdollista mitoittaa riskien ja uhkien mukaisesti. Häiriötilanneuhkien arvioinnissa on otettava huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset. Poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettava huomioon valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytettävä puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen riskianalyysi 2025 on valmisteltu osana Palosuojelurahaston rahoittamaa hanketta, Riskianalyysin kehittäminen tiedolla johtamisen tueksi. Hankkeessa on kehitetty toimintamalleja ja menetelmiä, joita on pilotoitu riskianalyysin päivityksen yhteydessä.

Riskianalyysi sisältää toimintaympäristön kannalta keskeiset tekijät, toimintaympäristössä tapahtuneet ja ennakoitavat muutoskehitykset, ilmiöt ja muutosvoimat, joilla voi olla vaikutusta alueen onnettomuusuhkien kehitykseen. Toimintaympäristön uhkien ja riskien tunnistamisessa tavanomaisten onnettomuuksien osalta on hyödynnetty muun muassa Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastotietokannan tietoja, joiden hyödyntämiseksi hankkeessa on laadittu onnettomuustyyppikohtaisia raportteja sekä riskikortteja. Onnettomuustilastojen sekä asiantuntija-arvioiden perusteella on tunnistettu onnettomuustyyppikohtaiset riskit, joihin pelastuslaitosten tulee varautua sekä tavanomaisten että laajamittaisten onnettomuuksien näkökulmasta. Erityistä tarkastelua vaativat kohteet on tunnistettu valvonnan kohdetyyppikohtaisen riskienarvioinnin perusteella sekä onnettomuusvaikutusten perusteella. Erityiskohteita on tarkasteltu myös osana onnettomuustyyppikohtaisia skenaarioita paikkatietojärjestelmää hyödyntäen.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen riskien tunnistamisessa on hyödynnetty Kansallista ja Uudenmaan alueellista riskiarviota sekä pelastustoimen valtakunnallisia skenaarioita. Niiden pohjalta tunnistettujen keskeisten uhkien ja riskien vaikutuksia on arvioitu pelastustoimen näkökulmasta. Lisäksi riskianalyysissa on arvioitu valmiuslain mukaisten poikkeusolojen uhkien ja riskien vaikutukset palvelutason mitoittamiseen. Sodan ajan uhkien arviointi on laadittu yhteistyössä, huomioiden myös pelastustoiminnan yhteistyöalue. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytetty puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja. Pelastuslaitoskohtaiset tarkentavat riskiperusteet on jätetty pois pelastuslaitosten yhteisestä riskianalyysistä.

Toimintaympäristö

Uudenmaan alue jakautuu pääkaupunkiseudun kasvavaan kaupunkiympäristöön sekä harvempaan asuttuun maaseutuympäristöön. Uudenmaan väestö ja tiivis rakennuskanta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja sen ympäryskuntiin sekä taajamiin. Uudenmaan toimintaympäristön erityispiirteenä korostuu Suomenlahden laaja rannikko- ja saaristoalue erityisesti kohonneen merellisen

ympäristövahinkoriskin näkökulmasta. Uudenmaan väestökehityksessä monimuotoinen väestörakenne, ikääntyvä väestö sekä vieraskielisyyden lisääntyminen on huomioitava palvelujen mitoittamisessa.

Uusimaa on kansallisesti merkittävä liikenteen solmukohta. Uudellamaalla syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Pääkaupunkiseutu ja sen ympäryskunnat sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä rannikon suuntaisen metroverkon varrella. Liikenteen onnettomuusriskien kannalta Uudenmaan erityispiirteinä korostuvat tiheä maantieverkko, kasvavat liikenne- ja matkustajamäärät, vaihtelevat keliolosuhteet sekä pääkaupunkiseudun monipuolinen raideliikenteen kehitys. Suomenlahdella sijaitsevat Suomen merkittävimmät rahtisatamat sekä Euroopan vilkkain matkustajasatama. Uusimaa on sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävä matkailun keskus Helsinki-Vantaan lentoaseman ja vilkkaan matkustajalaivaliikenteen vuoksi.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristön poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia, teknologisia, oikeudellisia ja ekologisia muutostekijöitä on arvioitu PESTLE-viitekehyksen kautta. Lisäksi prosessissa on hyödynnetty valtakunnallista ennakoitintyötä. Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä, jotka tulisi huomioida palveluiden suunnittelussa ja mitoittamisessa, ovat väestörakenteen kehitys ja sen vaikutukset erityisesti ikääntyvän väestön asumisturvallisuuteen. Tavanomaisten onnettomuusriskien näkökulmasta asumisen turvallisuuteen vaikuttaa myös teknologian kehitys, uudet energiamuodot sekä ilmatoriskit, kuten tulva- ja myrskyvahingot sekä niihin varautuminen. Ilmastonmuutoksen aiheuttamista riskeistä Uudellamaalla korostuu etenkin sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien lisääntyminen sekä toisaalta kuivuuden aiheuttamat haasteet sekä metsäpaloriskin kasvu.

Liikenteen onnettomuusriskeihin vaikuttaa paitsi ilmastonmuutoksen myötä vaihtelevien keliolosuhteiden lisääntyminen, myös liikenteen sähköistyminen, raideliikenteen kehitys, maanalainen liikenne sekä kasvavat liikennemäärät. Myös erilaisten uusien energiamuotojen sekä teknologian kehittyminen muuttaa toimintaympäristöä ja mahdollistaa uusia toimintatapoja. Teknologian avulla voidaan kehittää toimintaympäristön turvallisuutta ja pelastustoimen työturvallisuutta. Samalla teknologiariippuvuus kuitenkin lisää alttiutta häiriötilanteille. Uusien energiamuotojen ja teknologian kehitys on huomioitava myös osaamisen kehittämisessä ja ylläpitämisessä.

Turvallisuusympäristön perustavanlaatuisen ja pitkäkestoisen muutoksen vuoksi erilaisiin häiriötilanteisiin ja myös väestönsuojeluun varautuminen korostuu. Suuronnettomuusriskit, kuten merellinen ympäristövahinkoriski, ovat kasvaneet. Tiedolla johtamisen ja yhteistyön merkitys korostuu myös uhkien havaitsemisessa ja torjunnassa. Toimivat tilannekuva- ja viestiyhteydet on varmistettava kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastustoimella on keskeinen rooli osana kokonaisturvallisuutta ja luottamusta myös yhteiskunnan kriisinkestävyiden kannalta.

Toimintaympäristön keskeisinä muutostekijöinä vaikuttavat myös pelastustoimen kansallisten rakenteiden kehitys, Suomen talouden tilanne, kaupungistuminen ja polarisaatiokehitys sekä kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen.

Tavanomaiset ja laajamittaiset onnettomuudet

Palvelutason mitoittamiseksi tavanomaiset onnettomuusriskit on tunnistettu sekä tapahtuneiden onnettomuustilastojen sekä onnettomuusriskikorttien avulla, hyödyntämällä alueen toimintaympäristötietoja sekä toimintaympäristön muutostekijöiden vaikutusta onnettomuusriskeihin. Onnettomuustyyppejä on tarkasteltu myös kausittaisten onnettomuusriskien näkökulmasta.

Pelastustoimen riskienhallintakeinojen tunnistamiseksi eri onnettomuustyyppisiä on tarkasteltu myös kokonaisuuksina suhteessa onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin sekä tarvittaviin pelastustoiminnan suorituskykyihin.

Uudenmaan alueen keskeiset palvelutasoa mitoittavat laajamittaiset onnettomuusriskit on tunnistettu riskianalyysin onnettomuustarkastelujen lisäksi häiriötilanneanalyysin sekä erityiskohteiden tarkastelun perusteella.

”Salassa pidettävä Julkl. 24.1 § kohta 8”.

Erityiskohteet ja muut paikalliset riskit

Riskianalyysin perusteella on tunnistettu erityistä tarkastelua vaativia kohteita sekä muita paikkaan sidottuja onnettomuusriskejä. Erityistä tarkastelua vaativat kohteet on tunnistettu valvonnan kohdetyyppikohtaisen riskienarvioinnin perusteella sekä onnettomuuden vaikutusten perusteella. Erityiskohteiden kriteeriksi on tunnistettu kohteet, joissa onnettomuudella on laajat vaikutukset ihmisille; kohteet, joissa onnettomuudella on laajat vaikutukset ympäristölle; kohteet, joissa onnettomuudella on laajat vaikutukset omaisuudelle; yhteiskunnallisesti merkittävät kohteet sekä pelastustoiminnan kannalta haastavat kohteet. Kohdetyypit on yksilöity tarkemmin riskianalyysissä.

”Salassa pidettävä Julkl. 24.1 § kohta 8”.

Suuronnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot

Riskianalyysin suuronnettomuuksien, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen kokonaisuudessa on huomioitu Suomen kansallisen riskiarvion 2023 sekä Uudenmaan alueellisen riskiarvion 2023 mukaiset tilanteet erityisesti pelastustoimen näkökulmasta. Lisäksi häiriötilanneanalyysin osana on huomioitu pelastustoimen valtakunnalliset skenaariot sekä valmiuslain mukaisten poikkeusolojen tilanteet. Lisäksi suuronnettomuusriskejä on tunnistettu osana CBRNE-riskiarviota.

”Salassa pidettävä Julkl. 24.1 § kohta 8”.

Johtopäätökset palvelutasovalmisteluun

Pelastustoimella on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden seurauksia etukäteen. Osa keinoista on reaktiivisia, joilla pyritään vähentämään riskien seurauksia. Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimijoiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta. Reaktiivisilla keinoilla, kuten pelastustoiminnalla pyritään siihen, että onnettomuuden sattuessa tilanne saadaan hallintaan ja vahingot pidettyä mahdollisimman pieninä. Varautumisella varmistetaan pelastustoimen toimintakyky ja tehtävien hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Väestönsuojelulla vastataan erityisesti poikkeusolojen riskeihin. Lisäksi yhteistyöllä muiden viranomaisten, kuntien, sopimuspalokuntien, järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa edistetään turvallisuutta. Yhteistyötä tehdään niin onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnassa kuin varautumisessa. Pelastustoimen hallinto-, päätöksenteko- ja tukitoiminnoilla, kuten suunnittelulla, investoinneilla, HR-toiminnoilla, toimilajien hallinnalla, kaluston-, materiaalien ja varusteiden hankinnalla ja -huollolla, viestinnällä sekä tilannekeskustoiminnalla on myös merkittävä rooli pelastustoimen palvelujen tuottamisessa, suorituskyvyn ylläpitämisessä ja toiminnan mahdollistajana. Riskianalyysissä on eritelty tarkemmin, millä palveluilla ja riskienhallintakeinoilla vastataan eri onnettomuusriskeihin, uhkiin ja häiriötilanteisiin.

LAUSUNTOVERSIO

Keskeisimpänä keinona, jolla alueen uhkiin ja riskeihin vastataan, on pelastustoimen perustehtävän laadukas hoitaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Arjen turvallisuuden edistämiseksi yhteistyö erityisesti ikääntyneiden ja erityisryhmien asumisturvallisuudessa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumistyössä on tärkeää. Ymmärrystä ja osaamista tulisi kehittää myös uusien ja kehittyvien energiamuotojen sekä teknologian vaikutuksesta toimintaympäristön riskeihin ja niihin vastaamiseen.

Uudenmaan pelastuslaitosten kannalta pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisjärjestelmän ja Etelä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueen toiminnan kehittäminen on tärkeää myös kansallisesti merkittäviin riskeihin vastaamisessa. Yhteistyön vaikuttavuutta voidaan hyödyntää muun muassa erityissuorituskykyjen mitoittamisessa harvinaisempiin, mutta toteutuessaan vakaviin uhkiin vastaamiseksi.

Varautuminen, häiriönsietokyky, jatkuvuudenhallinta ja toiminnan suojaaminen on huomioitava kaikilla tasoilla ja kaikissa turvallisuustilanteissa. Lisäksi on valmistauduttava pelastustoimen uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon sekä prosessien kehittämiseen tarvittavat resurssit varmistamalla. Ennakoivaa riskienhallintaa voidaan edistää myös parantamalla riskin tunnistamisen suorituskykyä kehittämällä onnettomuuskehityksen seurannan, palontutkintatiedon sekä tilannekuvatiedon hyödyntämistä ja tiedolla johtamisen käytäntöjä.

4. Palvelutasoa koskevat päätökset palveluittain

4.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

4.1.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain (379/2011) 27 § mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Palveluja tuottaa palotarkastajat ja turvallisuuskouluttajat ja valvontahenkilöstö oman toimen ohella.

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus:

Pelastustoimelle kuuluvaan ohjaukseen sisältyy muun muassa rakentamisen suunnittelun ohjauksen palvelut, poistumisturvallisuusvelvoitteiden laatimisen ohjaus ja arviointi sekä paloturvallisuuslaitteistoihin liittyvän kunnossapidon ohjaaminen ja omatoimisen varautumisen tukeminen.

Asiakasrajapinnassa tapahtuvalla rakentamisen suunnittelun ohjauksella voidaan vaikuttaa rakennetun ympäristön turvallisuuteen. Pelastuslaitos toimii asiantuntijana ja ohjaa rakentamisen suunnittelua ulkoisille asiakkaille. Pelastusviranomaisen lausuu hankkeista rakennusvalvontaviranomaiselle osana suunnittelukokonaisuutta. Resurssit koostuvat useiden eri yksiköiden moniammatillisesta tiimistä hankkeen laajuuden mukaan. Osaavan henkilöstön saatavuudessa on ollut edellisen palvelutasopäätöskauden aikana haasteita.

Pelastuslaitos ohjaa ja valvoo pelastuslain 18 § mukaisia poistumisturvallisuusvelvoitteita kohteita ja arvioi kohteiden toimittamia pelastuslain 19 § mukaisia poistumisturvallisuusvelvoitteita pelastuslain 20 § mukaisesti. Poistumisturvallisuusvelvoitteet ja niiden säännöllinen arviointi ovat keskeinen poistumisturvallisuusvelvoitteiden kohteiden henkilöturvallisuuden edistämisen väline. Arvioinnin säännöllisyydessä on havaittu puutteita johtuen henkilöstön erityisosaamisvajasta ja koulutusvelasta

Paloturvallisuuslaitteistoihin liittyvän kunnossapidon ohjaamisen osalta pelastusviranomaisen ohjaa ja neuvoo asiakkaita laitteistojen oikean toiminnan osalta sekä valvonnan että rakentamisen suunnittelun ohjauksen ja turvallisuusviestinnän yhteydessä. Kiinteistöjen monimutkaistuessa myös kohteiden paloteknisten laitteiden vaatimukset lisääntyvät, mikä edellyttää pelastusviranomaiselta jatkuvaa teknisen osaamisen ylläpitämistä. Lisäksi pelastusviranomaisen seuraa alueellaan aiheutuneita automaattisten paloilmointimien hätäkeskukseen välittämiä hälytyksiä, joissa pelastustoimella ei ole ollut tehtävää. Näitä erheellisiä paloilmoituksia pyritään vähentämään aktiivisella neuvonnalla. Pelastusviranomaisen antaa tarvittaessa korjauskehotuksen. Toistuvista erheellisistä hälytyksistä pelastuslaitoksella on mahdollisuus laskuttaa asiakasta. Kaikkia laskutuskelpoisia erheellisiä hälytyksiä ei ole pystytty laskuttamaan resurssien riittämättömyyden takia.

Neuvonta:

Pelastustoimi tarjoaa neuvontaa alueen asiakkaille päivystävä palotarkastaja -palvelun kautta. Päivystävä palotarkastaja vastaa arkipäivisin asiakkaiden kysymyksiin sekä puhelimitse että

sähköpostin kautta. Asiakkaita opastetaan esimerkiksi pelastussuunnitelmien laadinnassa sekä omatoimiseen varautumiseen liittyvissä kysymyksissä.

Turvallisuusviestintä:

Pelastustoimen turvallisuusviestintään sisältyy turvallisuuskoulutukset, osallistuminen erilaisiin yleisötilaisuuksiin ja kampanjoihin sekä sosiaalisen median turvallisuusviestintä ja mediaviestintä. Turvallisuusviestintä on osa kaikkien pelastuslaitoksen työntekijöiden työtehtäviä. Myös sopimuspalokunnat osallistuvat turvallisuusviestinnän toteuttamiseen osana palokuntasopimuksiaan. Turvallisuusviestintää toteutetaan onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman mukaisesti.

Turvallisuusviestintää kohdennetaan elinkaarimallin mukaisiin kohderyhmiin sekä riskiryhmiin ja heidän sidosryhmiinsä. Turvallisuusviestinnässä huomioidaan sekä väestön monimuotoistumisen tarpeet että pelastuslaitoksen sisäiset alueelliset erot kaupunki- ja maaseutuympäristöjen välillä. Turvallisuuskouluttajien nykyisellä palvelutasolla ei pystytä täysin vastaamaan alueelliseen palvelutarpeeseen.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastustoimelle kuuluva ohjaus:

Rakentamisen suunnittelun ohjauksen osalta tavoitteena on pystyä vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä. Erilaiset energiaratkaisut ja energian varastointi, ekologiset ratkaisut ja uudet teknologiat, laajat työmaat sekä kompleksiset ympäristöt asettavat uudenlaisia haasteita asiakasrajapinnassa niin suunnittelulle kuin työmaa-aikaisille ratkaisuille. Pelastusviranomaisella tulee olla valmiudet opastaa asiakkaita arvioitaessa uusien ratkaisujen turvallisuusnäkökohtia. Opastuksessa tulee pystyä huomioimaan kohteen toimijat sekä pelastuslaitoksen toimintaedellytykset kohteissa. Kohteen keskeiset toimijat ovat rakentamisen aikana urakoitsijoita ja valmiissa rakennuksissa käyttäjiä. Rakentamisen suunnittelun ohjauksen tarpeen odotetaan kasvavan. Tämä johtuu muuttuvan ohjauksen sisällön lisäksi rakentamisen vilkastumisesta kuluneen matalamman rakentamisen suhdanteen jälkeen. Jotta toiminnan tavoite voidaan saavuttaa, resurssien tulee olla riittävät ja henkilöstön tulee saada jatkuvaa koulutusta uusiin teknologioihin liittyen.

Poistumisturvallisuusselvitykset tulee pelastuslain 19 §:n mukaan päivittää aina toiminnan muuttuessa ja vähintään kolmen vuoden välien. Pelastuslaitoksen tavoitteena on ajantasaistaa poistumisturvallisuusselvitysten arvioinnit palvelutasopäätöskaudella siten että arviointikäytännöt muodostuvat vakioiduksi menetelmiksi osana poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden valvontaa. Poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden määrän arvioidaan kasvavan väestön ikääntyessä. Jotta kasvavaan tarpeeseen voidaan vastata, osaamisen hallintaa tulee kehittää. Tavoitteena on, että valvonnan työntekijöillä on vahva perehtyneisyys kohdetyyppien valvontakokonaisuutta varten sekä laaja ymmärrys ja osaaminen poistumisturvallisuusselvitysvelvollisista kohteista, niiden paloteknisistä laitteistoista ja henkilöstön turvallisuusosaamisen kytkeytymisestä kohdekohtaiseen kokonaisuuteen.

Paloturvallisuuslaitteistoihin liittyvän teknisen osaamisen ylläpitäminen on keskeinen tavoite. Rakentamiskohteiden monimutkaistuessa myös paloturvallisuuslaitteistojen määrä ja moninaisuus kohteissa lisääntyy. Tämä tarve lisää pelastusviranomaisen ohjauksen tarvetta ja sitä kautta tarvetta ylläpitää viimeisintä osaamista teknisistä laitteistoista.

Myös erheellisiin paloilmoitinhälytyksiin reagoiminen ja erheellisten paloilmoitinhälytysten vähentäminen on pelastuslaitoksen keskeinen tavoite, johon pyritään vastaamaan osaavalla

neuvonnalla. Kohteiden tasapuolisen kohtelun näkökulmasta kaikkien erheellisten paloilmoitinhälytysten käsittely yhtäläisin valtakunnallisin periaattein on tärkeää. Vaikka pelastuslaki 96 § mahdollistaa erheellisistä paloilmoitinhälytyksistä perittävän maksun, ei laskutustehtävää ole säädetty pelastusviranomaisen tehtäväksi. Tämän vuoksi tehtävien priorisointi kohdentuu ensisijaisesti lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseen. Laskutuksen hoitaminen edellyttää riittäviä resursseja, toimivia laskutuskäytäntöjä ja toimintaa tukevia tietojärjestelmiä.

Neuvonta:

Pelastuslaitoksen tavoitteena on ylläpitää päivystävä palotarkastaja -palvelua olemassa olevien rakenteiden ja toimintatapojen kautta. Päivystävällä palotarkastajalla tulee olla riittävä osaaminen ja tuntemus toimintaympäristöstä. Alueelliset erot, esimerkiksi kohteiden saavutettavuus ja katujen kunnossapito ahtaissa talvioletoissa kaupunkikeskityksissä tai vastaavasti loma-asukkaiden ja turistien määrä rannikko- ja järvialueilla sekä saaristoissa kesäkaudella, ovat keskeisiä päivystävän palotarkastajan kohdekohtaiseen neuvontaan vaikuttavia tekijöitä. On tärkeää, että päivystävän palotarkastajan ymmärrystä ylläpidetään ajantasaisin toimintaympäristön katsauksin.

Turvallisuusviestintä:

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Toiminnan tavoite huomioiden turvallisuusviestinnän kohdentaminen suurentuneen riskin kohderyhmiin on perusteltua. Suurentuneen riskin kohderyhmään kuuluu esimerkiksi ikääntyvä väestö ja ikääntyvän väestön parissa työskentelevät. Turvallisuuskasvatuksen näkökulmasta lapset ja nuoret sekä heidän parissaan työskentelevät ovat tärkeä kohderyhmä. Viestinnässä on huomioitava uusien teknologioiden, esimerkiksi akkuteknologioiden, muodostavat uudenlaiset riskit sekä sään ääri-ilmiöiden ja häiriötilanteisiin varautumiseen liittyvien tietotarpeiden lisääntyminen.

Pelastuslaitoksen tavoitteena on tehdä suunnitelmallista ja kohderyhmät systemaattisesti tavoitettavaa turvallisuuskoulutustyötä koko vuoden läpi, sekä oikea-aikaista ja vaikuttavaa mediaviestintää. Vuoden ympäri tuotettavien alkusammutuskoulutusten esteenä on tällä hetkellä pakkasjaksot, joiden aikana laitteiston käyttö ei ole mahdollista. Jotta toiminnan tuottavuutta voidaan kehittää, uudet keskeisillä sijainneilla olevat paloasemat tulee varustaa koulutustilalla, jossa alkusammutusharjoitusta on mahdollista suorittaa ympäri vuoden.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta:

- Turvataan lakisääteiset tehtävät.
- Varmistetaan riittävä ja ajantasainen osaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Varmistetaan yhdenvertaiset ohjaus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintäpalvelut alueella.
- Varaudutaan turvallisuusviestintään erilaisissa häiriötilanteissa.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Turvataan riittävät resurssit ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän toteuttamiseen. Riittävillä resursseilla varmistetaan toiminnan strateginen kehittyminen kohti vahvempaa yhteiskunnan kriisinkestävyttä sekä varmistetaan yhdenvertaiset, vaikuttavat ja laadukkaat palvelut koko toiminta-alueella.
- Kehitetään ja sujuvoitetaan erheellisiin paloilmoitinhälytyksiin liittyvää laskutusprosessia.

- Huomioidaan uusissa paloasemarakennushankkeissa turvallisuuskoulutukset myös pakkaskaudella mahdollistava työskentelytila, jotta koulutuksia voidaan jatkaa tasaisesti läpi vuoden.
- Ylläpidetään ajantasaista osaamista uusien teknologioiden, digitaalisten palveluiden ja häiriötilanneviestinnän osalta, jotta neuvonta-, ohjaus- ja turvallisuusviestintäpalvelut vastaavat muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.
- Hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia aktiivisesti osana väestön turvallisuusosaamisen kehittämistä ja pelastusviranomaisen kanssa asiointia.

4.1.2. Palontutkinta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain (379/2011) 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkintaa. Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa saatu tieto on keskeisessä roolissa pelastustoimen riskianalyseissä sekä käytännön toimenpiteiden kohdentamisessa, esimerkiksi turvallisuusviestinnän ja pelastustoimen antaman ohjauksen sekä neuvonnan keinoin. 2. tason palontutkinnoissa on annettu useita suosituksia pelastuslaitoksen eri toiminnoille sekä yhteistyötahoille. Palontutkintaa tehdään pelastuslaitoksella aktiivisesti ja palontutkintaohje on päivitetty ja pidetty ajan tasalla. Palontutkintaa tehdään oman toimen ohessa ja yhteensä palontutkintaan on osoitettu vuositasolla yhden henkilötyövuoden verran työaika. Palontutkintaryhmän osaamista päivitetään ja kehitetään sisäisissä koulutuspäivissä.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyö on palontutkinnan osalta vakiintunutta ja hyvällä tasolla. Yhteistyön kautta mahdollistetaan osallistuminen muiden pelastuslaitosten palontutkinnan koulutuksiin sekä tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteiseen koulutustilaisuuteen. Lisäksi yhteistyön avulla kerätään yhteen ja jaetaan tutkintojen kehitysehdotuksia koko alueelta. Pelastuslaitos osallistuu kansalliseen palontutkinnan asiantuntijaverkoston toimintaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Toiminnan tavoitteena on suorittaa palontutkintaa pelastuslaitoksen palontutkintaohjeen mukaisesti ja kehittää pelastuslaitoksen toimintaa kautta linjan tutkinnassa kerätyn tiedon avulla. HIKLU-riskianalyysissä on todettu, että palontutkinnan yhtenä tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy, vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkintaa tehdään pelastuslaitoksella tällä hetkellä oman työn ohella, mikä rajaa mahdollisuuksia suunnitelmalliselle ja pitkäjänteiselle toiminnan seuraamiselle ja kehitykselle. Tavoitteena on, että palontutkinnan resurssit ovat riittävät toiminnan laadukkaaseen ja luotettavaan suorittamiseen.

Koska pelastusopisto ei pysty järjestämään valtakunnallista täydennyskoulutusta palontutkijoille, pelastuslaitoksen on järjestettävä koulutusta itsenäisesti. Palontutkintaryhmän henkilöstön työturvallisuudesta huolehditaan riittävillä kalustohankinnoilla. Palontutkinta-ajoneuvo on havaittu toiminnassa tarpeelliseksi ja ajoneuvon uusintatarve selvitetään palvelutasopäätöskaudella.

Palontutkinnassa annettujen kehitysehdotusten seuranta on tärkeässä roolissa toiminnan vaikuttavuuden kannalta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Turvataan lakisääteiset tehtävät.

- Päivitetään palontutkinnan ohje säännöllisesti mahdolliset lainsäädännön muutokset huomioiden.
- Toteutetaan kehitysehdotusten toteuman seuranta laadukkaasti.
- Huolehditaan ja tarvittaessa uusitaan palontutkijoiden suojavarusteet ja kalusto.
- Järjestetään palontutkijoiden koulutusta suunnitelmallisesti.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Turvataan riittävät resurssit palontutkinnan johtamiseen ja kehittämiseen.
- Turvataan riittävät resurssit palontutkinnan kautta tunnistettujen suositusten seurantaan sekä koulutuksen. Varmistetaan, että palvelutaso mahdollistaa koordinoitun ja suunnitelmallisen toiminnan.

4.1.3. Onnettomuuskehityksen seuranta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään osana pelastustoimen riskianalyysityötä sekä esimerkiksi tuottamuksellisten ja tahallisten palojen seurantana osana viranomaisyhteistyötä poliisin kanssa. Onnettomuuskehityksen seurannan kautta on kyetty tukemaan poliisin esitutkintaa sekä tuottamaan syötteitä turvallisuusviestintään.

Onnettomuuskehityksen seurannan tuottamia tietoja käsitellään pelastuslaitoksen sisällä, mikäli seurannassa nousee esille selviä trendejä tai merkittäviä poikkeamia tavanomaisesta onnettomuuskehityksestä. Turvallisuusviestintää on tehty muun muassa nuohouksesta, nokipaloista ja saunapaloista. Palontutkintaa on suunnattu ilmiöiden perustella esimerkiksi akkulaitepaloihin, ja näiden kautta saatuja tietoja on välitetty Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes). Kokonaisuuteen kuuluu myös erheellisten paloilmoitusten seuranta ja yhteydenotot kohteeseen. Osana onnettomuuskehityksen seurantaan seurataan myös toimintavalmiusaikojen tavoitteiden täyttymistä pelastuslaitoksen omavalvonnassa. Omavalvontaraportille nostetaan havainnot ja toimenpiteet kolme kertaa vuodessa.

Edellisellä palvelutasopäätöskaudella onnettomuuskehityksen seurannan tavoitteena oli vahvistaa toiminnan säännöllisyyttä ja varmistaa työhön riittävät henkilöresurssit. Onnettomuuskehityksen seurannan tueksi on kehitetty raportteja sekä edistetty suunnitelmallisen onnettomuuskehityksen seurannan toimintamallia osana Palosuojelurahaston rahoittamaa hanketta. Onnettomuuskehitystä ei ole kyetty systemaattisesti seuraamaan resurssien niukkuuden vuoksi.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Onnettomuuskehityksen seurannasta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää riskiperusteisesti palvelujen kohdentamiseen, turvallisuuden edistämiseen, omavalvontaan sekä oman toiminnan kehittämiseen. Seurannan perusteella voidaan jakaa tietoa ja tehdä esityksiä myös yhteistyöviranomaisille ja sidosryhmille.

Valtakunnallisesti onnettomuuskehityksen seurannan toimintamallit ovat hajanaisia, ja kehitystä rajoittavat erityisesti resurssihaasteet sekä tietojärjestelmämuutokset. Seurannan avuksi on kehitetty

raportteja, mutta dynaamisempi tiedon hyödyntämisen toimintamalli kehittyi todennäköisesti vasta uusien tietojärjestelmien käyttöönoton myötä. Palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan onnettomuuskehityksen seurannalle uusien tietojärjestelmien käyttöönoton ja tiedolla johtamisen merkityksen korostuessa. Toiminnan suunnitelmallisuutta on edistetty ja kehittämistä tulee jatkaa.

Laadukas onnettomuuskehityksen seuranta edellyttää resursseja ja kehittämistoimia, jotta se palvelee tiedolla johtamista. Palosuojelurahaston rahoittaman Riskianalyysin kehittäminen tiedolla johtamisen tueksi -hankkeen osana valmisteltiin onnettomuuskehityksen seurannan suunnitelmaa sekä toimintamallia. Toimintamallin käyttöönotto edellyttää resursseja kokonaisuuden ohjaukseen, perehdyttämiseen ja koordinointiin.

Riskianalyysin perusteella onnettomuuskehityksen seuranta tulisi hyödyntää erityisesti tavanomaisesta onnettomuuskehityksestä poikkeavien kehitysten havaitsemiseen. Lisäksi kausittaisten onnettomuusriskien osalta tehtävä teemaseuranta auttaa havaitsemaan ajantasaista onnettomuuskehitystä lyhyellä aikavälillä, jotta tarvittaessa riskikehitykseen voidaan puuttua esimerkiksi turvallisuusviestinnällä. Teemakohtaisiksi seurantarpeiksi on tunnistettu erityisesti tahallisten tulipalojen kehitys, uusien energiamuotojen ja akkuteknologian vaikutus onnettomuusriskeihin, rakennuspalojen kohdetyyppikohtainen esiintyvyys sekä vakavien liikenneonnettomuuksien esiintyvyys, jotta riskiin voidaan puuttua esimerkiksi liikennesuunnittelun keinoin. Teollisuuden ja elinkeinoelämän työturvallisuuden näkökulmasta olisi hyödyllistä seurata työpaikoilla, työmailla ja tuotantolaitoksissa tapahtuvia onnettomuuksia.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Turvataan lakisääteiset tehtävät.
- Ylläpidetään suunnitelmallista ja systemaattista onnettomuuskehityksen seurannan prosessia osana pelastuslaitoksen tiedolla johtamista.
- Hyödynnetään onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutinnan havaintoja ja johtopäätöksiä pelastuslaitoksen toiminnassa ja sidosryhmäyhteistyössä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja pelastustoiminnan kehittämiseksi.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Turvataan riittävät resurssit suunnitelmallisen ja dynaamisen onnettomuuskehityksen seurannan toteuttamiseen.

4.1.4. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos tekee yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä valtakunnallisesti, alueellisesti että paikallisesti.

Valtakunnallista yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyssä tehdään kumppanuusverkoston kautta jo vakiintuneilla asiantuntijaverkoston rakenteilla. Verkostot ovat merkittävässä määrin edistäneet pelastusviranomaisen toimintatapojen yhtenäistämistä. Valtakunnallisten verkostojen merkitys kasvaa palvelutasopäätöskaudella uusia onnettomuuksien ehkäisyn järjestelmiä käyttöönottaessa.

LAUSUNTOVERSIO

Alueellista yhteistyötä tehdään HIKLU-tasoisesti onnettomuuksien ehkäisyssä useiden eri asiantuntijaryhmien kautta. Ryhmillä on keskeinen rooli toimintatapojen yhtenäistämässä, tiedonvaihdon vahvistamisessa sekä vaikuttavien ja yhdenmukaisten menetelmien kehittämässä koko alueelle. Yhteistyö mahdollistaa hyvien käytäntöjen systemaattisen jakamisen sekä sen, että toimintaympäristön muutoksiin voidaan reagoida alueella koordinoitusti ja ennakoivasti. Näin asiantuntijaryhmät tukevat osaltaan sekä alueellista turvallisuustyötä että pelastuslaitoksen kykyä tuottaa laadukkaita ja yhdenvertaisia palveluita.

Järjestöillä ja järjestöyhteistyöllä on merkittävä rooli pelastustoimen ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuuden vahvistamisessa. Pelastustoimi voi omalla toiminnallaan tukea muun muassa syrjäytymisen vähentämistä ja maahanmuuttajien kotoutumista osallistumalla aktiivisesti paikallisiin verkostoihin.

Pelastuslaitos tekee tiivistä paikallista yhteistyötä alueensa kuntien toimijoiden kanssa. Keskeisiä kumppaneita ovat rakennusvalvontaviranomaiset, joille pelastusviranomainen antaa asiantuntijalausuntoja yhä vaativammissa ja monimutkaistuvissa rakennushankkeissa. Kaupungistuminen ja tiivistyvät kaupunkiympäristöt lisäävät palvelun tarvetta ja korostavat pelastusviranomaisen roolia turvallisten ratkaisujen varmistajana jo suunnitteluvaiheessa. Pelastusviranomainen osallistuu myös kaavoitukseen arvioimalla pelastustoimen edellytyksiä osana alueiden turvallisuussuunnittelua. Muita tärkeitä yhteistyötahoja kunnissa ovat kuntien ympäristöviranomaiset kemikaalikohteiden ja öljysäiliöiden osalta sekä sivistystoimet osana turvallisuusviestintää ja -kasvatusta.

Pelastuslain 42 § velvoittaa viranomaiset ilmoittamaan havaitsemistaan palovaaroista tai muista onnettomuusriskeistä hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös hyvinvointialuetta, kuntaa ja muuta julkisyhteisöä sekä pelastuslain 18 §:n mukaisten kohteiden henkilöstöä. Pelastuslaitos vastaanottaa ja käsittelee ilmoitusten sisällön, sekä tarvittaessa kohdentaa kohteeseen valvontatoimenpiteitä. Pelastuslaitos tekee palo- ja onnettomuusriskivalvonnassa aktiivista yhteistyötä alueen sosiaali- ja terveystoimen, lastensuojelu-, eläinsuojelu- ja ympäristöviranomaisten sekä poliisin kanssa.

Pelastusviranomainen hyödyntää tarkoituksenmukaisesti erilaisia yhteistyötahoja tilanteen ja palvelutarpeen mukaan. Yhteistoiminnan luonne ja laajuus määrittyvät kulloinkin tarvittavan asiantuntijuuden ja viranomaistehtävien perusteella. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä ovat poliisin kanssa tehtävä yhteistoiminta pelastuslain 16 §:n mukaisesti yleisötapahtumien valvonnassa, nuohoojan pelastuslain 62 §:n perusteella tekemiin nuohousvikailmoituksiin liittyvä yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö nuorten vakavien liikennetapaturmien ehkäisemiseksi. Paikallista ja alueellista yhteistyötä tehdään myös Tukesin sekä muiden viranomaisten kanssa. Näin varmistetaan, että toiminta on vaikuttavaa, kokonaisvaltaista ja kunkin tilanteen vaatimuksiin perustuvaa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastusviranomaisen tavoitteena on varmistaa vaikuttava ja ajantasainen onnettomuuksien ehkäisy hyödyntämällä laaja-alaista yhteistyötä eri viranomaisten, järjestöjen ja sidosryhmien kanssa. Tämän toteuttaminen edellyttää yhtenäisiä toimintatapoja, sujuvaa tiedonvaihtoa ja alueellista asiantuntijuutta, jotta muutoksiin toimintaympäristössä, kuten kaupungistumiseen, teknologian kehitykseen ja väestörakenteen muutoksiin, voidaan vastata ennakoivasti. Yhteistyön tulee olla palvelutarpeeseen perustuvaa ja tilanteen mukaista, jolloin pelastusviranomainen voi hyödyntää tarkoituksenmukaista

asiantuntemusta eri toimijoilta esimerkiksi tapahtumaturvallisuuden, ympäristöriskien tai arjen turvallisuuden kysymyksissä.

Pelastusviranomaisen tehtävä tukea turvallisen ja toimivan rakennetun ympäristön suunnittelua osallistamalla rakentamisen ja kaavoituksen asiantuntijatyöhön edellyttää varhaisen vaiheen vaikutusmahdollisuuksia sekä monialaista yhteistyötä kaupunkikehittämisen toimijoiden kanssa. Yhdenvertaisten ja laadukkaiden palvelujen turvaaminen puolestaan vaatii riittäviä, tarkoituksenmukaisesti kohdennettuja resursseja sekä henkilöstön osaamisen jatkuvaa kehittämistä, jotta yhteistyösuhteet ja niihin liittyvät erityisosaamisen kasvavat tarpeet voidaan täyttää.

Yhteisöjen turvallisuuden ja osallisuuden vahvistaminen on keskeinen tavoite, joka edellyttää yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä järjestöjen kanssa. Työmarkkinoiden muutokset, taloudellinen eriarvoisuus sekä syrjäytymisen riskien kasvu korostavat tarvetta tiivistää sidosryhmäyhteistyötä erityisesti niiden toimijoiden kanssa, jotka edistävät yhteisöjen hyvinvointia ja turvallisuutta. Osallisuutta lisäävät toimintamallit, kuten sopimuspalokuntatoiminnan edistäminen ja palokuntanuorisotyön tukeminen, rakentavat pitkäjänteisesti turvallisuuskulttuuria, parantavat varautumisen tasoa ja vähentävät sosiaaliin ja ekonomiin toimintaympäristön muutoksiin liittyviä onnettomuusriskejä ja sitä kautta muun muassa palo- ja onnettomuusriskivalvonnan kohteiden kehittymistä pitkällä aikavälillä. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja tarpeisiin perustuvaa yhteistyötä koko alueen toimijaverkoston kanssa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Turvataan lakisääteiset tehtävät.
- Toteutetaan ja vahvistetaan alueellista ja paikallista asiantuntijayhteistyötä oikea-aikaisen, tarkoituksenmukaisen ja vaikuttavan onnettomuuksien ehkäisytyön toteuttamiseksi.
- Osallistutaan rakentamisen ja kaavoituksen suunnittelun ohjaukseen tiiviissä yhteistyössä alueen muiden viranomaisten kanssa turvallisen rakennetun ympäristön varmistamiseksi.
- Vahvistetaan yhteisöjen turvallisuutta ja osallisuutta tekemällä suunnitelmallista yhteistyötä järjestöjen, sopimuspalokuntien ja nuorisotoiminnan kanssa.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Selkeytetään ja vahvistetaan yhteistyörakenteita ja vastuunjakoa eri toimijoiden välillä tavoitteena vähentää yhteistyön henkilösidonnaisuutta. Yhteistyön koordinaatiota on vahvistettava erityisesti rakentamisen, kaavoituksen, paloriskivalvonnan, tapahtumaturvallisuuden ja ympäristöriskien hallinnan osalta.
- Turvataan riittävät resurssit ja vahva osaamistaso, jotta yhteistyötä voidaan kehittää suunnitelmallisesti ja monialaisesti.
- Vahvistetaan hyvinvointialueen sisäisiä yhteistyörakenteita pelastuslaitoksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä. Tavoitteena on tukea palo- ja onnettomuusriskien juurisyiden tunnistamista ja poistamista.
- Hyödynnetään järjestöyhteistyötä strategisemmin osana yhteisöjen turvallisuuden ja osallisuuden vahvistamista. Järjestötoimijoiden paikallistuntemus ja vapaaehtoistoiminta tukevat paloriskien tunnistamista ja turvallisuuskulttuurin pitkäjänteistä rakentamista.
- Luodaan yhteistyörakenteet nuorten liikenneturvallisuuden edistämiseksi ja vakioidaan käytännöt osaksi vuosittaista keinovalikoimaa nuorten liikenneonnettomuuksien ehkäisemiseksi.

4.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ei hoida onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä yhteistoiminnassa eri hyvinvointialueiden kanssa. Järjestämistavan valvontaa ei tällöin tarvita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ei hoida onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä yhteistoiminnassa eri hyvinvointialueiden kanssa.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

-

4.1.6. Valvontatehtävät

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen on valvottava alueellaan pelastuslain 2. ja 3. luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävien edellyttämiä toimenpiteitä. Pelastuslaitos on laatinut valvontatehtävien toteuttamisesta onnettomuuksien ehkäisyyn suunnitelman, joka sisältää valvontasuunnitelman, turvallisuusviestintäsuunnitelman ja kemikaalisuunnitelman. Onnettomuuksien ehkäisyyn suunnitelma sisältää tarkemman suunnitelman onnettomuuksien ehkäisyyn kohdennetuista resursseista. Onnettomuuksien ehkäisyyn suunnitelma perustuu alueen uhkiin ja riskeihin sekä hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Valvontatoiminta

Valvontaa toteutetaan sekä määräaikaisena että harkinnanvaraisena valvontana toimintaympäristön esiin nostamien tarpeiden perusteella. Valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset palotarkastukset, niihin liittyvän jälkivalvonnan sekä asiantuntijapalveluiden, asiakirjakäsittelyn ja ohjauksen yhteydessä syntyvät valvontatehtävät kuten esimerkiksi yleisötapahtumien turvallisuuteen liittyvät valvontatehtävät. Valvonta kohdennetaan riskiperusteisesti ja sen tavoitteena on varmistaa kohteiden turvallisuustaso sekä omatoimisen varautumisen toteutuminen. Valvontatyötä tekee päätehtäväänään johtavat palotarkastajat ja palotarkastajat.

Paloturvallisuuden itsearviointi on osa pelastuslaitoksen riskiperusteista valvontamallia. Sen tarkoituksena on tuottaa ajantasaista tietoa kohteiden turvallisuudesta sekä mahdollistaa valvonnan kohdentaminen riskiperusteisesti. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella paloturvallisuuden itsearviointia on toteutettu toistaiseksi vain pientaloihin. Palautuneiden itsearviointien määrä on merkittävä, mutta käytettävissä olevat resurssit eivät ole viime vuosina riittäneet niiden järjestelmälliseen käsittelyyn. Tämän seurauksena itsearviointien tuottama tieto ei ole voinut ohjata valvontaa täysimääräisesti, ja osa arvioinneista on jäänyt käsittelemättä.

Kemikaalivalvonta

Kemikaalivalvonnalla tarkoitetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvontaa, joka on kemikaaliturvallisuuksilainsäädännön mukaisesti pelastusviranomaiselle säädetty tehtävä. Kemikaalivalvonta sisältää vähäisen varastoinnin edellyttämät kemikaalipäätökset, asiantuntijalausunnot, yksityishenkilöille annettavat ilotulitusluvut, ilotulitteiden varastointiin kaupan yhteydessä liittyvät päätökset, yleisötapahtumien erikoistehosteisiin liittyvät päätökset sekä näihin toimintoihin liittyvät erilaiset valvontatehtävät ja öljylämmityslaitteistojen käyttöönottotarkastukset. Pelastusviranomaisen valvoo myös vaarallisten kemikaalien säilytystä eli vähäistä hallussapitoa, joka ei edellytä ilmoitusta. Kemikaalivalvontaa tehdään osana kaikkea pelastuslaitoksen toimintaa asiakasrajapinnassa. Valvontatyötä tekee johtava palotarkastaja täysipäiväisesti. Kemikaalien valvontatyötä tekevät myös palotarkastajat osana muuta valvontatyötä. Lisäksi koko pelastuslaitoksen henkilöstöllä on oleellinen rooli kemikaalivalvonnan tavoitteiden saavuttamisessa. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmaan sisällytetyssä kemikaalivalvontasuunnitelmassa määritellään keinot kemikaalivalvonnan toteuttamiseksi.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valvontakohteiden määrän ennustetaan kaupungistumisen myötä kasvavan Länsi-Uudenmaan alueella, mikä kasvattaa tarvetta tehokkaammalle valvontatoiminnalle. Toiminnan tehostamiseksi pelastuslaitoksella on tarve laajentaa asiakirja- ja etävalvonnan menetelmien käyttöä. Asiakirja- ja etävalvonnan avulla voidaan keventää työkuormaa kohteissa, joissa riski on matala ja omatoiminen varautuminen on hyvällä tasolla. Tämä mahdollistaisi valvontaresurssien suuntaamisen entistä tehokkaammin korkeamman riskin kohteisiin.

Uusi valtakunnallinen valvontaprosessi on osoittautunut käytännössä hitaaksi ja jäykäksi. Prosessi ei mahdollista joustavia ratkaisuja tai kevyempiä toteutusmuotoja, ja sen osalta olisikin tarpeen tehdä valtakunnallinen vertailu muiden viranomaisten vastaaviin prosesseihin, niiden sujuvuuteen ja vaikuttavuuteen. Järjestelmän kankeus estää esimerkiksi kesätyöntekijöiden tai lyhyiden määräaikaisten sijaisuuksien hyödyntämisen valvontatyössä, koska prosessiin perehtyminen ja sen kohdekohtainen loppuun saattaminen vaativat pidempää työskentelyjaksoa kuin lyhyet sijaisuudet mahdollistavat. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia tasata työkuormaa tehokkaasti.

Palvelutasopäätöskauden aikana otetaan käyttöön uudet pelastustoimen tietojärjestelmät. Käyttöönotto edellyttää henkilöstön lisäkoulutautumista. Järjestelmämuutos koskettaa koko valvontaprosessia ja asiakirjakäsittelyä, ja se lisää koulutustarvetta sekä käyttöönoton että järjestelmien jatkuvan ylläpidon näkökulmasta.

Kokonaisuutena valvonnan vaikuttavuuden ja kattavuuden turvaaminen edellyttää resurssien kohdentamista siten, että tehtävät voidaan toteuttaa lakisääteisten vaatimusten ja riskiperusteisen toimintamallin edellyttämällä tavalla. Myös valvontaprosessikokonaisuuden toimivuutta tulisi uudelleenarvioida, sekä verrata muiden viranomaisten toimintamalleihin valtakunnallisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Turvataan lakisääteiset tehtävät.
- Turvataan riittävät onnettomuuksien ehkäisyn resurssit.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Vakioidaan ja laajennetaan paloturvallisuuden itsearviointin malli kaikkiin asuinrakennuksiin mukaan lukien vapaa-ajan rakennuksiin. Kohdennetaan valvontatoimenpiteitä palautuneiden itsearviointien tuoman tiedon avulla.
- Laajennetaan asiakirja- ja etävalvonnan käyttöä hallitusti osana määräaikaisen valvonnan toteutumista tuottavuuden tehostamiseksi.
- Vahvistetaan henkilöstön koulutustasoa erityisesti uusien käyttöjärjestelmien ja niiden vaikutusten osalta.
- Kehitetään valvonnan riskiperusteisuutta ja tarvittaessa uudelleenarvioidaan valvontakohteiden valvontavälejä.

4.1.7. Valmiuden tarkastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastusviranomaisen ei suorita toistaiseksi pelastuslain 84 §:n mukaisia tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi.

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarvittaessa edellä mainittuja tarkastuksia. Asia päivitetään osaksi palvelutasopäätöstä, jos toimenpiteisiin ryhdytään laajamittaisesti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ei suorita pelastuslain 84 §:n mukaista valmiuden tarkastamista.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

-

4.2. Pelastustoiminta

4.2.1. Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

”Salassa pidettävä JulkL 24.1 § kohta 8”.

4.2.2. Pelastustoiminta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan palveluiden saatavuus toteutuu pääsääntöisesti koko toimintaympäristön alueella kattavasti pelastustoimen suorituskykyjen osalta. Pelastusyksikön minimivahvuus 1+3 tarkoittaa, että pelastusyksikkö muodostuu neljästä henkilöstä: ryhmänjohtajasta ja kolmesta pelastajasta. Pelastustoiminnassa on jouduttu tilapäisesti poikkeamaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen valmiuden ylläpito -ohjeen mukaisesta minimivahvuudesta 1+3. Tämä johtuu vuonna 2025 vallinneesta akuutista työvoima- ja pelastajavajeesta. Vaje on vaikuttanut yksittäisten pelastusyksiköiden savusukellusvalmiuteen, kun yksikkö on toiminut resurssivajeen takia 1+2 vahvuudella ja on näin ollen viivästyttänyt tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista yksittäisten tehtävien osalta.

Pelastuslaitoksen pelastustoiminnan pää- ja sivutoiminen henkilöstö ylläpitää savusukellusvalmiutta koko toiminta-alueella kaikissa työvuoroissa ja pelastusyksiköissä. Lisäksi palokuntasopimuksissa määritellään ne sopimuspalokunnat, joilla on savusukellusvalmius.

LAUSUNTOVERSIO

Pelastustoiminnan palvelutasossa on puutteita suhteessa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (Sisäministeriön julkaisu 2025:14) asetettuihin kriteereihin. Uudenmaan alueen paloasemien rakentamista suunnitellaan yhteistyössä huomioiden koko Uudenmaan alueen tarpeet. Keskeistä toimintavalmiusaikojen parantamisessa on myös yhteistyö esimerkiksi liikennesuunnittelun kanssa kriittisten ajoreittien tunnistamisessa. Asemaverkkoa kehitettäessä arvioidaan, missä pelastustoimen valmiuden lisäämisellä saadaan mahdollisimman paljon vaikutusta aikaiseksi. Esimerkiksi riskialueilla tai kohteissa, joissa pelastuslaitoksen tavoittamisviive on pitkä, mutta joilla sijaitsee teollisuuspalokunta, ei pelastuslaitoksen valmiuden lisääminen ole tarkoituksenmukaista.

Tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajalla tarkoitetaan sisäministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (Sisäministeriön julkaisu 2025:14) mukaisesti sitä aikaa, joka alkaa siitä, kun ensimmäinen pelastusyksikkö vastaanottaa hälytyksen ja päättyy siihen, kun pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusaika pitää sisällään lähtöajan, ajoajan sekä kaluston selvittämiseen kuuluvan ajan. Asiakkaan avunsaantiaikaan vaikuttaa lisäksi se, kuinka nopeasti onnettomuus havaitaan, kuinka nopeasti hätäkeskus käsittelee hätäpuhelun ja hälyttää pelastusyksiköt sekä kuinka haastavasti tavoitettavissa onnettomuuskohteet on.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajan lisäksi ensimmäisen pelastusyksikön saapumisaikaa onnettomuuspaikalle. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 % tehtävistä. Lisäksi tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 % tehtävistä. Lupa- ja valvontaviraston tarkastelussa on mukana kaikki muut kiireelliset tehtävät paitsi ensivastetehtävät.

Toimintavalmiuden suunnittelun asiakirjoissa tulee kuvata muun muassa toimintaympäristö- ja riskianalysoinnin perusteella tunnistettu pelastustoiminnan palveluiden tarve. Lisäksi suunnitelmissa tulee kuvata hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä vahvistetut toimintavalmiuden suunnittelun yksityiskohdat sekä pelastustoiminnan toimintavalmiuteen liittyvä toiminnan arviointi ja omavalvonta.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos seuraa kiireellisten tehtävien täyttymistä riskiluokissa riskiluokkaa määrittävien onnettomuuksien sekä ensivastetehtävien osalta.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu yksi kilometri kertaa yksi kilometri (1 km x 1 km) kokoisiksi riskiruuduiksi. Kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV). Riskiluokkien määrittämisestä käytetään tilastollisen mallin avulla muodostettua riskitasoa. Malli on muodostettu selittämään riskiruudussa tapahtuneiden kohonneiden pelastuspotentiaalien onnettomuuksien määrää viiden vuoden ajalta. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kerrosalaa.

Kohonneiden pelastuspotentiaalien onnettomuuksia ovat A- tai B-kiireellisyysluokkien tehtävät seuraavista onnettomuustyypeistä

- rakennuspalo,
- rakennuspalovaara,
- muu tulipalo,
- liikennevälinepalo,
- maastopalo,
- räjähdys/räjähdysvaara,
- sortuma/sortumavaara,

LAUSUNTOVERSIO

- ihmisen pelastaminen,
- vaarallisten aineiden onnettomuus,
- liikenneonnettomuus, jossa on ollut henkilövahinkoja.

Tilastollinen malli tuottaa kullekin 1 km x 1 km -riskiruudulle onnettomuusmäärän ennusteen, jonka avulla muodostetaan riskiruudun riskitaso.

Toiminnassa on havaittu, että riittävien toimintojen kohdentamiseksi tarvitaan säännöllisempää toimintaympäristön ja onnettomuuskehityksen seuranta sekä analysointia. Pelastuslaitos seuraa säännöllisesti toimintavalmiusaikojen saavuttamista sekä onnettomuuskehitystä. Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen kyvykkyydet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan muun muassa toimintavalmiusaikojen seurannalla. Ensimmäisen vasteen toimintavalmiudella varmistetaan pelastustoiminnan ensimmäisten palveluiden yhdenmukainen saatavuus riskialueittain valtakunnallisesti tehtävästä riippumatta.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaanit riskiluokittain vuosilta 2022–2025 on esitetty taulukossa 1. Taulukosta ilmenee, että toimintavalmiuden mediaani on hieman parantunut viimeisimmällä tarkastelujaksolla riskiluokan I ruuduissa. Taulukossa 2 on esitetty riskiluokittain toimintavalmiuden prosentuaalinen toteuma, joka on palvelutasopäätöksen mukainen.

Taulukko 1: Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mediaani, mm:ss)

riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	5:56	5:58	5:49	6:03
II	7:11	7:04	7:04	7:04
III	9:28	9:08	8:46	8:53
IV	12:00	12:15	12:04	12:21

Taulukko 2: Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (toteuma, %)

riskiluokka	2025	2024	2023	2022
I	53	51	55	49
II	83	82	82	84
III	96	98	98	97
IV	100	100	100	100

Toimintavalmiusohjeen mukaisesti palvelutasopäätöksessä tulee päättää tarkemmin ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika tavoitteista. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 % tehtävistä. Lisäksi tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 % tehtävistä. Toimintavalmiusaika muodostuu hälytysajasta, lähtöajasta sekä ajoajasta. Ensimmäisen riskiluokan ruudut muodostuvat valtakunnallisen määrittelyn mukaisesti, joiden ohjeen mukainen tavoitettavuusprosentti on 50 %.

LAUSUNTOVERSIO

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tavoite, 65 %, on määritelty palvelutasopäätöksessä hieman ohjeen vaatimusta paremmaksi. Voimassa olevan palvelutasopäätöksen mukaiset toimintavalmiustavoitteet ovat taulukossa 3. Pelastustoiminnan toiminnanarviointi järjestetään tarvittaessa, yleensä mahdollisen palontutinnan yhteydessä.

Taulukko 3: Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen asettamat toimintavalmiustavoitteet

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Pelastustoiminta				
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina	6 min	10 min	20 min	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 50 %)	65 %	85 %	90 %	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen ruutukohtainen toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokasta riippumatta	7:05			
Pelastusryhmä				
Pelastusryhmän riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso, joka tulisi toteutua vähintään 50 % kiireellisistä hälytystehtävistä	9 min	12 min	20 min	-
Pelastusryhmän ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 50 %)	65 %	85 %	90 %	-
Pelastusryhmän toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	11:28			
Pelastusjoukkue				
Pelastusjoukkueen keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	20 min	30 min	30 min	-
Pelastusjoukkueen ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina (min 50 %)	65 %	85 %	90 %	-
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina ja sekunteina kaikissa	12:14			

LAUSUNTOVERSIO

kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta

Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen ruutuluokakohtainen saavuttaminen, huomioiden ruutuluokakohtainen tavoiteaika ja tehtävän edellyttämä tavoitevahvuus

Pelastusryhmä on tavoittanut riskiruudut 89 %:sti, joka on sama kuin vuonna 2025. Riskiluokan II ruuduissa on lievää parannusta ja riskiluokan IV ruuduissa lievää laskua verrattuna vuoteen 2024. Kuvassa 1 on esitetty pelastuslaitoksen alueen uudet ja korjaantuneet ongelmaruudut.

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika (mediaani) kaikkien riskiruutujen osalta on 9 minuuttia 47 sekuntia. Toimintavalmiuden mediaaniaika on hieman heikentynyt verrattuna vuoteen 2024.

Taulukko 4: Pelastusryhmän toimintavalmiusaika (mediaani, mm:ss)

riskiluokka	2025	2024
I	7:38	7:34
II	9:13	8:30
III	10:17	10:25
IV	13:10	13:47
Yhteensä	9:47	9:43

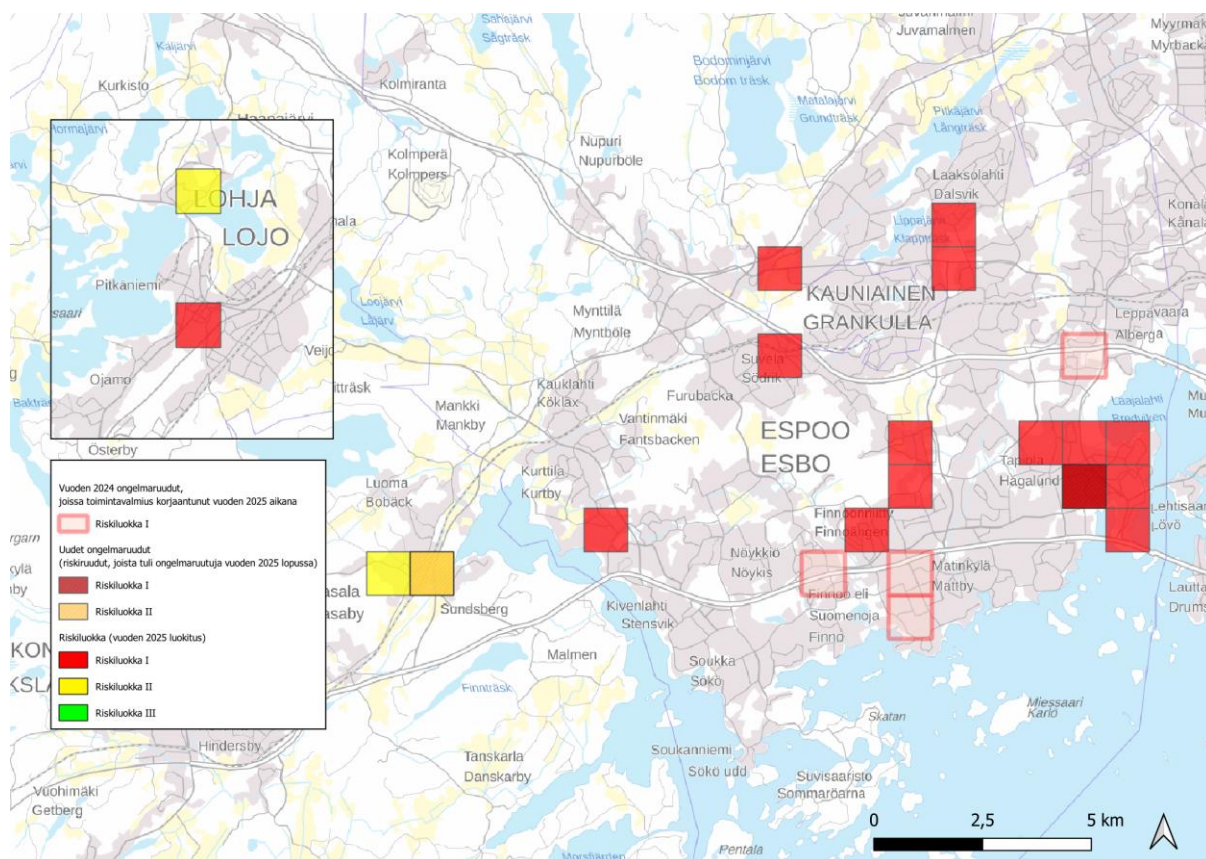
Taulukko 5: Pelastusryhmän toteuma (%)

riskiluokka	2025	2024
I	81	81
II	87	85
III	93	93
IV	98	100
Yhteensä	89	89

Pelastusjoukkueen tavoitettavuusaika kaikkien riskiruutujen osalta on 13 minuuttia 52 sekuntia. Mediaaniaika on parantunut vuoteen 2024 verrattuna. Kaiken kaikkiaan vuonna 2025 pelastusjoukkueen tehtäviä oli 432.

Taulukko 6: Pelastusjoukkueen tavoitettavuusajat riskiruuduittain (mediaani)

riskiluokka	2025	2024
I	9:00	9:25
II	12:41	11:58
III	14:49	14:05
IV	17:01	17:46
Yhteensä	13:52	14:17

Kuva 1: Uudet ja korjaantuneet riskiruudut (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ongelmaruudut 2022-2025 (toteuma, edelliseltä kaudelta poistuneet, sekä nykyisellä kaudella muuttuneet ongelmaruudut))

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen keskeisiksi toimintaympäristön muutoksiksi on tunnistettu väestörakenteen kehitys, lainsäädännön vaikutukset, teknologinen ympäristö sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit. Toiminta-alue ja palvelutarpeet ovat pysyneet ennallaan, mutta ulkopoliittinen tilanne vaikuttaa merellisen toiminnan suunnitelmiin. Ikääntyneen ja vieraskielisen väestön kasvu vaatii entistä tiiviimpää yhteistyötä eri toimijoiden kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä järjestöjen kanssa. Tämä on myös huomioitava esimerkiksi viestinnässä, jotta tavoitetaan kaikki väestöryhmät.

Teknologian kehitys mahdollistaa uusia toimintatapoja ja sen avulla voidaan kehittää niin työturvallisuutta kuin kiinteistöjenkin turvallisuutta. Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyyseissa pelastustoiminnan toimintavalmiuden ja suorituskykyjen mitoittamisen kannalta keskeisiksi päivittäisönnettomuusriskeiksi on arvioitu rakennuspalot ja rakennuspalovaarat, maastopalot, tieliikenneonnettomuudet, kiireelliset ihmisen pelastamistehtävät, vaarallisten aineiden onnettomuudet sekä öljyvahingot. Onnettomuusriskien taustalla, alueen erityispiirteinä ovat monimuotoisen rakentamisen lisääntyminen, erityisesti maanalainen ja korkea rakentaminen sekä uudet energiamuodot infrastruktuurissa ja liikenteessä.

Henkilöstön koulutustasoa tulee arvioida ja ylläpitää jatkuvasti, jotta toimintaympäristön muutoksiin voidaan vastata. Kiinteänä osana tähän kokonaisuuteen kuuluu koulutusmateriaalin hallinnan

organisointi ja jatkuva päivittäminen. Lisäksi pelastustoimen yhteinen osaamisenkartoitusmalli eli OKA-malli tulee jalkauttaa koskemaan pelastustoiminnan teknistä toteutumista, pelastustoiminnan johtamisen arvioinnin lisäksi. Lisäksi henkilöstön perehdytysprosessia tulee kehittää.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Seurataan säännöllisesti toimintavalmiusaikojen riskiruutukohtaista saavuttamista sekä onnettomuuskehitystä. Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin tavoitteen saavuttamiseksi.
- Ylläpidetään pelastuslaitoksen nykyistä kemikaalisukellusvalmiutta sekä vahvistetaan kemikaalionnettomuuksien harjoitteluprosessia.
- Ylläpidetään vesisukellusvalmiutta kaikilla pelastuslaitoksen päivystysalueilla.
- Ylläpidetään ja vahvistetaan öljyntorjuntavalmiutta yhteistyössä rajavartiolaitoksen ja muiden pelastuslaitosten kanssa. Huomioidaan yhteistyössä suunnitelmat, kalusto, osaaminen ja harjoitukset.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Kehitetään ja koulutetaan pelastuslaitoksen ympäristövahingontorjuntaresursseja.
- Vahvistetaan pelastustoiminnan osaamisenhallinnan organisointia ja toteutusta. Henkilöstön koulutustasoa arvioidaan ja ylläpidetään jatkuvasti, jotta toimintaympäristön muutoksiin voidaan vastata. Kiinteänä osana tähän kokonaisuuteen kuuluu koulutusmateriaalin hallinnan organisointi ja jatkuva päivittäminen. Jalkautetaan OKA-malli koskemaan pelastustoiminnan teknistä toteutumista, pelastustoiminnan johtamisen arvioinnin lisäksi. Kehitetään henkilöstön perehdytysprosessia.
- Huomioidaan uuden teknologian, esimerkiksi sähkö-, hybridi- ja kaasuaajoneuvojen, ladattavien potkulautojen, aurinkovoimaloiden ja akkuvarastojen, asettamat erityisvaatimukset pelastustoiminnalle.

4.2.3. Pelastustoiminnan johtaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmällä johdetaan pelastuslaitoksen valmiuden säätelyä ja pelastustoimintaa. Tehokas pelastustoiminta edellyttää toimivaa johtamisjärjestelmää. Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä on suunniteltu siten, että sen avulla pelastustoiminta ja sen edellyttämä viranomaisyhteistyö saadaan suoritettua tehokkaasti kaikissa turvallisuustilanteissa. Johtamisjärjestelmästä selviää muodostelmien johtamisen rakentuminen.

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

Sisäministeriön ohjeen pelastustoiminnan johtamisen valtakunnallisista yleisjärjestelyistä (2025:10) mukaan hyvinvointialueen vastuulla ovat muun muassa pelastustoiminnan johtamisen, johtamisen edellyttämien tukitoimintojen sekä pelastustoimen tilannekuvatoiminnan järjestäminen alueellaan. Pelastuslaitoksella tulee ohjeen mukaan olla välitön valmius pelastusryhmän, pelastusjoukkueen ja pelastuskomppanian johtamiseen. Johtamistilat tulee järjestää siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa ja suojauseltaan tilojen tulisi vastata väestönsuojaa.

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on, että johtamisjärjestelmä on mitoitettu vastaamaan alueellisia uhkia. Johtamisjärjestelmä tulee suunnitella siten, että onnettomuuksiin voidaan hälyttää aina tehtävän edellyttämä johtamisvalmius nopeimmalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Mitoitetaan pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä vastaamaan alueellisia riskejä.
- Varmistetaan, että pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä kykenee toimimaan kaikissa turvallisuustilanteissa.
- **”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.**

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- **”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.**

4.2.4. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden asianmukaisen järjestämisen varmistaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen pelastustoiminnan järjestämisvastuuta ei ole jaettu hyvinvointialueiden kesken. Järjestämistavan valvontaa ei tällöin tarvita.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

-

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Pelastuslaitos ei suorita järjestämistavan valvontaa.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

-

4.2.5. Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Valtion ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja antamaan pyynnöstä virka-apua pelastuslain 46 §:n, 47 §:n ja 49 §:n nojalla. Lisäksi pelastusviranomainen voi pelastuslain 50 §:n mukaisesti antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Näistä lainmukaisista tilanteista on sovittu yhteistyömuistioissa tai -sopimuksissa.

Sujuva yhteistoiminta on keskeinen osa pelastuslaitoksen toimintavalmiutta ja se edesauttaa toiminnan kehittämistä, parantaa tiedonkulkua eri viranomaisten välillä sekä varmistaa häiriöttömän toiminnan päivittäisissä onnettomuuksissa sekä suuronnettomuuksissa ja häiriö- sekä poikkeustilanteissa.

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden pelastuslaitosten, viranomaisten sekä keskeisten toimijoiden kanssa. Yhteistyöstä on sovittu erilaisissa yhteistoimintasopimuksissa ja -muistioissa. Pelastuslaitos on laatinut tarpeelliset yhteistoimintasopimukset ja yhteistoimintamuistiot yhteistyötahojen kanssa. Pelastuslaitoksella on olemassa yhteistoimintaan ja avunantoon liittyvät sopimukset naapuripelastuslaitosten kanssa. Tämä on kuvattu tarkemmin luvussa 4.3.2. Pelastuslaitoksen

kansainvälisen avun pyytämisestä ja antamisesta päättää päivystävä päällikkö yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Tämä on kuvattu tarkemmin luvussa 4.2.6.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on, että yhteistyö pelastustoiminnassa on ennakoivaa ja suunnitelmallista, jotta onnettomuustilanteissa asiakkaat saavat mahdollisimman nopeaa ja tarkoituksenmukaista apua riippumatta siitä, mikä viranomainen johtaa tai osallistuu pelastustoimintaan. Toiminnan kannalta on oleellista, että tarpeelliset yhteistoimintasopimukset ja -muistiot on laadittu keskeisten yhteistyötahojen kanssa ja ne ovat ajan tasalla.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Annetaan virka-apua pelastuslain ja virka-apuun liittyvien erillisten sopimusten käytäntöjen mukaisesti.
- Ylläpidetään viranomaisten kanssa tehtyjä yhteistyösopimuksia.
- Vahvistetaan viranomaisyhteistyötä osana jatkuvaa kehittämistä.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

Ei tunnistettu kehittämistarpeita palvelutasopäätöskaudelle.

4.2.6. Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on laadittu kansainvälisen avun vastaanottamiseksi Host Nation Support -toimintamalli eli HNS-toimintamalli. Avun vastaanottamiseen tarkoitettu HNS-ohje on valmisteltu yhteistoiminnassa HIKLU-pelastuslaitosten kanssa. Toimintamallin laadinnassa on tukeuduttu Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen Palosuojelurahaston rahoituksella laatimaan HNS-toimintamalliin.

Kansainväliseen pelastustoimintaan koulutettujen henkilöiden osaaminen parantaa myös Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella tapahtuvien onnettomuuksien hallintaa. Pelastuslaitos tukee henkilöstön osallistumista Pelastusopiston järjestämään kansainvälisen pelastustoiminnan koulutukseen. Henkilöstön osallistuminen kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksiin on ollut satunnaista ja henkilöiden omaan kiinnostukseen perustuvaa, ja koulutuksiin osallistumista ei ole koordinoitu tarveharkintaisesti.

Pelastuslaitos rakentaa aktiivisesti yhteistä suorituskykyä vaativien tilanteiden varalle yhdessä Uudenmaan muiden pelastuslaitosten kanssa. Lisäksi tarvittavaa yhteistyötä tehdään muiden naapuripelastuslaitosten kanssa kansainvälisen avun vastaanottamisen velvoitteiden hoitamiseksi ja riittävän suorituskyvyn rakentamiseksi. Sisäministeriö arvioi mahdollisen ulkomaille annettava avun ja pelastuslaitos osallistuu siihen tarpeen mukaan.

Pelastuslaitos pyytää ja vastaanottaa kansainvälistä suorituskykyapua HNS-ohjeen mukaisesti. Avun tyyppi ja tarve riippuu onnettomuustyyppistä ja sen hetkisestä tarpeesta ja se määritellään tilannekohtaisesti pelastuslaitoksen johtamisohjeen mukaisesti. Pelastuslaitoksen avun antaminen toteutetaan pyydetyn tarpeen mukaisesti, kuitenkin sillä ehdolla, että pelastuslaitoksen oman toiminnan ja toimintojen ylläpito onnistuu määritellyn palvelutason mukaisesti. Päätös avun antamisesta ja laajuudesta tehdään johtamisohjeen mukaisesti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on kehittää avun vastaanottamisen kansallisia toimintamalleja yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa. Lisäksi tavoitteena on tukea ja mahdollistaa henkilöstön osallistuminen kansainvälisen pelastustoiminnan koulutukseen.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Osallistutaan kansalliseen yhteistyöhön.
- Vastaanotetaan tarvittaessa saatavilla olevaa kansainvälisestä suorituskykyapua onnettomuustilanteen mukaisesti.
- Annetaan tarvittaessa kansainvälistä suorituskykyapua pelastuslaitoksen palvelutason mukaisen toiminnan ja toimintojen ylläpidon mahdollistamissa raameissa.
- Tuetaan henkilöstön mahdollisuutta osallistua kansainvälisen pelastustoiminnan koulutukseen.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Päivitetään ja kehitetään HNS-toiminnan HIKLU-alueen toimintaohjetta.

4.3. Pelastustoiminnan suunnitelmat

4.3.1. Hälytysohje

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Hälytysohje on laadittu Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistyönä ja se on päivitetty vuonna 2026. Länsi-Uudenmaan alueella sovelletaan HIKLU-alueen hälyttämisen ja vastesuunnittelun periaatteita, jotka on kuvattu HIKLU-hälytysohjeessa. Hälytysohjeessa on huomioitu yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat.

Hälytysohjeeseen liittyviä vasteita tarkastellaan säännöllisesti ja niitä päivitetään tarvittaessa. Hälytysohjeessa ja Pelastustoimen tehtäväkäsittely hätäkeskuksessa -ohjeessa on kuvattu hälytystehtävien kiireellisyysluokittelu sekä vasteiden laadinnan periaatteet koskien hälytettävien pelastushenkilöstön ja -yksikköjen minimimäärää.

Hälytysohjeen perusteella päätetyt vasteet syötetään ja niitä ylläpidetään ERICA-hätäkeskustietojärjestelmässä. Pelastuslaitoksen vasteiden muodostamiseen vaikuttaa osaltaan Pelastustoimen tehtäväkäsittely hätäkeskuksessa -ohje, joka päivittyy vuoden 2026 aikana. Vastesuunnittelulla vaikutetaan asiakkaan saamaan palveluun ja avunsaannin kannalta on tärkeää, että pelastuslaitoksen vastesuunnittelu on ajantasaista. Virka-apuun liittyvät hälytykset ja hälyttäminen on kuvattu tarkemmin HIKLU-valmiuden ja pelastustoiminnan johtaminen -ohjeessa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Vastesuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että asiakas saa tarkoituksenmukaisen avun mahdollisimmat nopeasti. Tavoitteena on, että pelastuslaitoksen vastesuunnittelu on ajantasaista.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Toteutetaan vastesuunnittelua säännöllisesti ja varmistetaan, että vasteet ovat ajan tasalla.
- Tehdään tehtäväkäsittelyohjeen päivityksen aiheuttamat muutokset vasteisiin ohjeen julkaisun jälkeen.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Seurataan järjestelmän toimintaa tilastoiden ja saadun palautteen perusteella. Korjataan havaitut ongelmat tarvittaessa.

4.3.2. Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelma

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain (379/2011) 46 § velvoittaa pelastuslaitoksen antamaan toiselle pelastuslaitokselle apua pelastustoiminnassa ja laatimaan suunnitelmat avunantoa varten yhteistyöalueen sisällä ja tarvittaessa yli yhteistyöalueen rajan. Yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvan johtamisen ja avunannon suunnitelma on valmistunut vuonna 2026. HIKLU-alueen pelastuslaitoksilla on yhteistoimintasopimus. Pelastuslaitos on laatinut vastaavanlaisen yhteistoimintasopimuksen Varsinais-Suomen ja Kanta-Hämeen pelastuslaitosten kanssa. Sopimuksia ja/tai suunnitelmia muiden kuin naapuripelastuslaitosten kanssa ei tällä hetkellä ole. Sopimukset mahdollistavat pelastuslain (379/2011) 33 §:n mukaisen hälyttämisen hyvinvointialueen rajoista riippumatta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on pitää yhteistoimintasopimukset ajan tasalla.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään ja tarvittaessa päivitetään yhteistoimintasopimuksia.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

Ei tunnistettu kehittämistarpeita palvelutasopäätöskaudelle.

4.3.3. Yhteistyösuunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Yhteistoiminta muiden pelastuslaitosten ja muiden viranomaisten kanssa on keskeinen osa pelastuslaitoksen toimintavalmiutta ja se edesauttaa asiakkaan avunsaantia, parantaa tiedonkulkua eri viranomaisten välillä sekä varmistaa tehokkaamman toiminnan päivittäisissä onnettomuuksissa sekä suuronnettomuuksissa ja häiriötilanteissa. Pelastuslain (379/2011) 47 §:n mukaisesti pelastustoimen valtakunnallista johtamista ja yhteistoimintaa koskevat suunnitelmat tulee laatia sisäministeriön johdolla ja yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Nämä suunnitelmat eivät ole vielä valmistuneet.

Pelastuslain 47 §:n mukaisesti pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla (23.3.2023/436). Yhteistyöalueen suunnitelma on valmisteilla Helsingin pelastuslaitoksen johdolla. Pelastuslaitoksella on yhteistyösopimukset Kanta-Hämeen ja Varsinais-Suomen pelastuslaitosten kanssa. Niissä on sovittu tavoista, joilla yhteistyötä tehdään.

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden pelastuslaitosten, viranomaisten sekä keskeisten toimijoiden kanssa. Yhteistyöstä on sovittu erilaisissa yhteistoimintasopimuksissa ja -muistioissa. Yhteistoimintasopimukset ja -muistiot toimivat pelastuslaitoksen suunnitelmienä pelastustoimintaan liittyvälle yhteistyölle. Yhteistyösuunnitelmat ovat ajan tasalla ja suunnitelmat koetaan kattaviksi. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on sovittu pelastustoiminnan yhteistyöstä Länsi-Uudenmaan poliisin, Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen, rajavartiolaitoksen ja puolustusvoimien kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on, että yhteistyö pelastustoiminnassa on ennakoivaa ja suunnitelmallista, jotta onnettomuustilanteissa asiakkaat saavat tarkoituksenmukaista apua mahdollisimman nopeasti riippumatta siitä, mikä viranomainen johtaa tai osallistuu pelastustoimintaan. Tavoitteena on, että tarpeelliset yhteistoimintasopimukset ja -muistiot on laadittu keskeisten yhteistyötahojen kanssa ja ne ovat ajan tasalla. Yhteisiä toimintamalleja harjoitellaan säännöllisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Toteutetaan pelastustoiminnan yhteistyötä suunnitelmallisesti.
- Tarkistetaan yhteistoimintasopimukset- ja muistiot määräajoin ja päivitetään niitä tarvittaessa.
- Päivitetään pelastuslaitoksen omat suunnitelmat ja ohje, kun niihin vaikuttavat valtakunnalliset ja alueelliset ohjeet ovat valmistuneet.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

Ei tunnistettu kehittämistarpeita palvelutasopäätöskaudelle.

4.3.4. Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Pelastuslaki (379/2011) sekä asetus pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018) määrittävät, mitä ohjeita ja suunnitelmia pelastuslaitoksen tulee laatia muun muassa riittävän toimintavalmiuden sekä toiminnan suunnittelun ja johtamisen tueksi.

Lakiin ja asetuksiin perustuvia suunnitelmia ovat:

- Sammutusvesisuunnitelma
- Hälytysohje
- HIKLU-ohje valmiuden ja pelastustoiminnan johtamisesta ja ohje valmiuden ylläpidosta
- Ohje pelastustoiminnasta
- Viestiliikenneohje
- Pelastustoiminnan johtokeskuksen työjärjestys
- Valmiussuunnitelma sisältäen evakointisuunnitelman

Edellä mainittujen ohjeiden lisäksi pelastuslaitoksella on käytössä useita HIKLU-pelastuslaitosten yhteisiä ohjeita, jotka ovat osa lakisääteisten ohjeiden kokonaisuutta. Esimerkiksi tällaisesta ohjeesta on pelastustoiminnan johtamisen ohje, joka päivitetään, kun sisäministeriön ohjekokonaisuus pelastustoiminnan johtamisesta valmistuu.

Suunnitelmat tulee olla olemassa sekä yleisjärjestelyjen että vaativien tilanteiden osalta. Tällä hetkellä suunnitelmat ovat laadittu ja ne ovat osittain ajan tasalla. Suunnitelmien ajantasaisuutta tarkastellaan vähintään vuosittain. Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat sekä niiden ohjaus ovat jatkuvia prosesseja. Pelastuslaitos seuraa uusien suunnitelmien julkaisua sekä olemassa olevien suunnitelmien päivittämistä. Jos uusi ohje julkaistaan, olemassa olevan ohjeen sisältövaatimukset muuttuvat tai ohjetta koskevassa asiassa tapahtuu merkittäviä muutoksia, ohje päivitetään ja/tai laaditaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on, että vaadittavat suunnitelmat ovat laadittu ja ne ovat ajan tasalla. Suunnitelmia tarkastellaan säännöllisesti ja ne päivitetään tarvittaessa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Laaditaan pelastuslain ja sisäministeriön pelastustoimen suunnitelmia koskevan asetuksen vaatimat suunnitelmat ja päivitetään niitä tarvittaessa.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

Ei tunnistettu kehittämistarpeita palvelutasopäätöskaudelle.

4.3.5. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen on laadittava ulkoinen pelastussuunnitelma eli UPS suuronnettomuuden varalta. Ulkoinen pelastussuunnitelma laaditaan pelastuslain 48 §:ssä erikseen lueteltuihin kohteisiin. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella on yhteensä seitsemän UPS-kohdetta. Ulkoinen pelastussuunnitelma toimii ohjeena ja johtamisen apuvälineenä suuronnettomuustilanteissa ja niihin varauduttaessa. Pelastuslaitos harjoittelee ulkoisten pelastussuunnitelmien mukaisia suuronnettomuusskenaarioita yhdessä toiminnanharjoittajan kanssa määräajoin.

Pelastuslain 48 §:n mukaisesti ulkoista pelastussuunnitelmaa laadittaessa pelastuslaitos kuulee vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä sekä tekee tarvittavaa yhteistyötä oman alueensa ja naapurialueiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos ja toiminnanharjoittaja huolehtivat yhteistyössä ulkoisen pelastussuunnitelman tiedottamisesta.

Ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvä toiminta on jatkuvaa ja sitä ohjaa erillinen vuosisuunnitelma. Näin ollen ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittäminen ja niihin liittyvät harjoitukset ovat ajan tasalla. Ulkoiset pelastussuunnitelmat on esitelty ja koulutettu osalle henkilöstöstä, mutta laajempaa suunnitelmallista jalkauttamista ei olla täysin tehty. Jalkauttamiseen liittyen on havaittu kehittämismahdollisuuksia koskien harjoitusten jälkiarviointia.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on suorittaa lakisääteiset vuosittaiset harjoittelut sekä päivittää ulkoiset pelastussuunnitelmat. Tavoitteena on parantaa UPS-harjoitusten jalkauttamista kehittämällä jälkiarviointia.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Ylläpidetään ja päivitetään ulkoisia pelastussuunnitelmia sekä tiedotetaan niistä määräysten mukaisesti.
- Toteutetaan määräysten mukaiset UPS-harjoitukset.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Kehitetään UPS-harjoitusten jalkauttamista esimerkiksi jälkiarvioinnin kautta.
- Parannetaan UPS-harjoitusraporttien sisällön tuottamista siten, että niiden avulla UPS-harjoituksista saatavaa tietoa voidaan hyödyntää paremmin päivittäistoiminnassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan UPS-harjoitukset kohteen todellisten riskien mukaisesti.

4.4. Pelastustoiminnan vapaaehtoistoiminta

4.4.1. Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.4.2. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.4.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.4.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on laissa säädetty koulutus. Kaikilla hälytysosastoon kuuluvilla palokuntalaisilla on vähintään pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus ja 18 vuoden ikä. Tarjottu koulutus on kuvattu aiemmassa luvussa 4.4.2. Koulutusvaatimusten täyttymistä seurataan vuosittain esimerkiksi peruskoulutusten, harjoitusten ja savusukellustestien osalta. Koulutuksia on kyetty järjestämään koulutustarpeiden mukaisesti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tavoitteena on tarjota pelastusopiston sivutoimiselle ja sopimushenkilöstölle opetussuunnitelman mukainen perus- sekä tarvittava lisä- ja täydennyskoulutus. Lisäksi tavoitteena on tarkastella pelastuslaitoksen mahdollisuuksia kehittää sopimuspalokuntien koulutuksien kokonaisuutta. Esimerkiksi erikoistumiskoulutusta pyritään tarjoamaan saadun palautteen perusteella.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Mahdollistetaan sivutoimisen ja sopimushenkilöstön osallistuminen pelastusopiston opetussuunnitelman mukaiseen peruskoulutukseen sekä tarvittavaan lisä- ja täydennyskoulutukseen.
- Tarjotaan sopimuspalokunnille erikoistumiskoulutusta mahdollisuuksien mukaan.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Kehitetään sopimuspalokuntien koulutuskokonaisuutta koulutustarpeen mukaisesti.

4.5. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

4.5.1. Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.2. Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.3. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.5. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.6. Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.5.7. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.

4.6. Ensihoitopalvelu

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Terveydenhuoltolain (1326/2010, muutettu 581/2022) 39 §:n mukaan HUS-yhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden. HUS-yhtymä voi päättää ensihoitopalvelun tuottamisesta noudattaen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia ja pelastuslakia (379/2011). Uudenmaan erillislain (615/2021) mukaan HUS-yhtymä vastaa terveydenhuoltolain 39 §:ssä tarkoitetun ensihoitopalvelun järjestämisestä.

Pelastuslain (muutettu 616/2022) 27 §:n mukaan pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluja siten kuin hyvinvointialue siitä päättää. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 97 §:n mukaan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tehtävänä on vastata Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella pelastustoimen tehtäväalaan kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta ja lainsäädännössä pelastuslaitokselle säädettyistä tehtävistä sekä sopimusten mukaisesti ensihoito- ja ensivastepalveluista.

HUS-yhtymän ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kesken vuonna 2026 käytyjen neuvottelujen myötä ensihoitoa koskeva Järso-palvelusopimus on päivitetty vastaamaan nykytilannetta. Tällä tarkoitetaan lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021, uusimaalaki) 9 §:ssä tarkoitettua kulloinkin voimassa olevaa HUS-Järso-palvelusopimusta. Sopimukset HUS-yhtymän ja Uudenmaan alueen pelastuslaitosten välillä ovat sisällöltään yhtenäiset. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos (Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue) on sopinut ensihoito- ja ensivastepalvelujen tuottamisesta HUS-yhtymän kanssa.

Pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu on järjestetty Järso-palvelusopimuksen sekä HUS-yhtymän päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Yhteistoiminnan tavoitteena on hyödyntää sopijapuolten asiantuntemusta ja resursseja tehokkaalla tavalla sekä tehostaa sopijapuolten toimintaa sekä henkilö- ja muiden voimavarojen käyttöä ensihoitopalvelun toteuttamisessa.

HUS-yhtymä ja pelastuslaitos arvioivat ja suunnittelevat ensihoidon voimavaratarpeet yhteistyössä. Henkilöstöä rekrytoidaan terveydenhuoltolain sekä HUS-yhtymän määrittämien kelpoisuus- ja

osaamisvaatimusten mukaisesti. Pelastuslaitos tuottaa Jorvin toiminta-alueella tehdyn Järso-palvelusopimuksen ja ensihoidon palvelutasopäätöksen perusteella ensisijaisesti kiireellistä ensihoitopalvelua ja ensihoidon kenttäjohtamispalvelut. Kiireettömistä D-riskin kansalaistehtävistä huolehtii yksityinen palveluntuottaja. Lohjan ja Raaseporin toiminta-alueilla pelastuslaitos tuottaa sekä kiireelliset että kiireettömät kansalaistehtävät. HUS Akuutti tuottaa Lohjan ja Raaseporin toiminta-alueiden kenttäjohtamispalvelut sekä kiireettömät potilassiirrot hoitolaitoksista koko Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Pelastuslaitos huolehtii sopimusten mukaisesti alueen ensivastetoiminnasta ja kehittää toimintaa yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa. Pelastuslaitoksen pelastusyksiköt osallistuvat ensivastetoimintaan koko alueella. Lisäksi osa sopimuspalokunnista suorittaa ensivastetoimintaa erillisen sopimuksen mukaisesti.

Sekä HUS-yhtymä että pelastuslaitos seuraavat palvelutason toteutumista säännöllisesti osana päivittäistä toimintaansa. Toimintaympäristön muutosten arvioinnissa ja kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä.

Paloasemaverkostoa suunniteltaessa ja kehitettäessä on huomioitu myös ensihoitopalvelujen tuottaminen. HUS-yhtymä osallistuu paloasemaverkoston suunnitteluun yhteistoiminnassa pelastuslaitoksen kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Ensihoitopalveluiden tuottaminen on osa pelastuslaitoksen tavoitteellista toimintaa asiakkaan nopean, laadukkaan ja monipuolisen avun varmistamiseksi.

Asiakkaan saaman avun kannalta on hyödyllistä, että pelastustoiminnan henkilöstöllä on myös ensihoidollista osaamista ja suorituskyykyä. Tavoitteena on jatkossakin turvata pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu. Pelastustoimen henkilöstön ensihoidon osaamisella ja suorituskyyvyllä pystytään vastaamaan ja varmistamaan ensihoidon suorituskyyky erilaisissa häiriö- tai poikkeustilanteissa.

Ensihoitopalveluiden ja ensivastetoiminnan tarkemmat tavoitteet ja tarpeet määrittelee HUS-yhtymä palvelutasopäätöksessään ja Järso-palvelusopimuksissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

- Tuotetaan ensihoitopalvelua koko alueella yhteistoiminnassa HUS-yhtymän kanssa ensihoidon palvelutasopäätöksen ja Järso-palvelusopimuksen mukaisesti.
- Tuotetaan ensivastetoimintaa koko alueella ensihoidon palvelutasopäätöksen ja Järso-palvelusopimuksen mukaisesti.

Palvelun palvelutason kehittämistarve

- Parannetaan ensihoidon varautumista ja suorituskyykyä kaikissa olosuhteissa.
- Kehitetään ensihoidon osaamisenhallintaa ja laadunhallintaa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Toimintaa ohjataan ajantasaisen seuranta- ja arviointitiedon perusteella, jotta varmistetaan palvelun yhdenmukainen laatu, potilasturvallisuuden korkea taso sekä valmius vastata toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin.
- Yhdenmukaistetaan ensihoidon kenttäjohtotoimintaa Länsi-Uudellamaalla yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa.

5. Kehittämissuunnitelma

Pelastustoimen palvelutasopäätöskaudella keskitytään kolmeen keskeiseen kehittämisteemaan, jotka on tunnistettu palveluiden kehittämistarpeiden pohjalta.

Tieto toiminnan keskiössä

Johdonmukainen ja määrätietoinen kerätyn ja koostetun tiedon hyödyntäminen on tärkeä osa pelastustoimen suunnittelua. Mitä kattavammin olemassa olevaa tietoa hyödynnetään, sitä laadukkaampia ja asiakkaiden tarpeisiin paremmin vastaavia palveluita pelastuslaitos voi tuottaa. Lisäksi tiedon hyödyntäminen tukee pelastuslaitoksen resurssien tehokkaassa hyödyntämisessä.

Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos vahvistaa kykyä hyödyntää tuotettua tietoa päätöksenteon, toiminnan johtamisen ja kehittämisen sekä viestinnän tukena. Tiedon tehokkaampi hyödyntäminen edellyttää prosessien ja toimintatapojen kehittämistä. Tiedon analysoinnissa, hyödyntämisessä ja jakamisessa voidaan relevantein osin tukeutua digitaalisiin apuvälineisiin. Tiedon loppukäyttäjän tarpeet ovat kehittämisen keskiössä.

Tieto toiminnan keskiössä		
Tavoite	Aikataulu	Arvio kustannusvaikutuksesta
<i>Onnettomuuksien ehkäisy</i>		
Paloilmoitinhälytyksiin liittyvän laskutusprosessin sujuvoittaminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen osana väestön turvallisuusosaamisen kehittämistä ja pelastusviranomaisen kanssa asiointia	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Palontutkinnan johtaminen ja kehittäminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Onnettomuuskehityksen seurannan vahvistaminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Paloturvallisuuden itsearviointin mallin jalkauttaminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Asiakirja- ja etävalvonnan käytön laajentaminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Valvonnan riskiperusteisuuden kehittäminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
<i>Pelastustoiminta</i>		
Tilannekuvatuotteen kehittäminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Toiminnan kehittäminen tilastojen ja palautteen perusteella	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
UPS-harjoituksista kerätyn tiedon hyödyntäminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
<i>Väestönsuojelu ja varautuminen</i>		
Asiakkaille suunnatun väestönsuojeluun liittyvän viestinnän kehittäminen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>

LAUSUNTOVERSIO

Toimintatapojen vahvistaminen väestönsuojeluun organisoitumisen, varatehtävien ja johtamisen osalta	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
---	------------------	------------------

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset ovat edellytys laadukkaiden palvelujen toteuttamiselle, turvalliselle työlle ja hyvälle asiakaskokemukselle. On tärkeää, että niin pelastuslaitoksen kuin sopimuspalokuntien henkilöstö jaksaa työssään ja kokee työn mielekkääksi ja merkitykselliseksi. Pelastuslaitoksen tavoitteena on olla vastuullinen ja vetovoimainen työnantaja.

Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos tavoittelee palveluiden laadun vahvistamista panostamalla henkilöstön perehdyttämiseen, osaamiseen ja kehitykseen luomalla systemaattisia ura- ja oppimispolkuja parantaen samalla työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin tasoa.

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö		
Tavoite	Aikataulu	Arvio kustannusvaikutuksesta
<i>Onnettomuuksien ehkäisy</i>		
Turvataan riittävät resurssit ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän toteuttamiseen sekä yhteistyön monialaiseen toteuttamiseen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Ylläpidetään ajantasaista osaamista uusiin teknologioihin ja digitaalisiin palveluihin liittyen	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Huomioidaan turvallisuuskoulutukset myös pakkaskaudella mahdollistava työskentelytila uusissa paloasemarakennushankkeissa	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
<i>Pelastustoiminta</i>		
Vahvistetaan osaamisenhallinnan organisointia tavoitteena ylläpitää koulutustaso toimintaympäristön kehityksen mukaisella tasolla	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Kehitetään ympäristövahingontorjuntaan sekä uusiin teknologioihin liittyvää osaamista	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
Ylläpidetään sopimuspalokuntien koulutustarjontaa ja osaamista ”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
<i>Väestönsuojelu ja varautuminen</i>		
”Salassa pidettävä Julkl 24.1 § kohta 8”.		
<i>Ensihoito</i>		
Kehitetään ensihoidon osaamisenhallintaa ja laadunhallintaa	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>

Yhteistyöllä konkreettisia hyötyjä asiakkaalle

Pelastuslaitos on osa laajempaa hyvinvointialueen palveluiden kokonaisuutta. Mitä vahvempaa yhteistyötä pelastuslaitoksen sisällä tehdään ja mitä paremmin mahdollisia yhteisiä rajapintoja eri palveluiden kanssa hyödynnetään, sitä laadukkaampaa ja vaikuttavampaa palvelua hyvinvointialue voi kokonaisuutena tarjota asiakkailleen.

Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos vahvistaa osaltaan hyvinvointialueen sisäistä yhteistyötä tunnistamalla mahdollisia yhteisiä toiminnan rajapintoja esimerkiksi ensihoidon, pelastustoimen ja liikkuvien sote-palvelujen risteämässä. Tavoitteena on vähentää turhia käyntejä ja ennaltaehkäisten raskaampien palvelujen käyttöä.

Yhteistyöllä konkreettisia hyötyjä asiakkaalle		
Tavoite	Aikataulu	Arvio kustannusvaikutuksesta
<i>Onnettomuuksien ehkäisy</i>		
Vahvistetaan hyvinvointialueen sisäisiä yhteistyörakenteita pelastuslaitoksen ja sosiaali- ja terveystieteiden välillä tavoitteena tukea palo- ja onnettomuusriskien juurisyiden tunnistamista ja poistamista	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>
<i>Väestönsuojelu ja varautuminen</i>		
”Salassa pidettävä Julkl. 24.1 § kohta 8”.		
<i>Ensihoito</i>		
Yhdenmukaistetaan ensihoidon kenttäjohtotoimintaa yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa	<i>Täydentyy</i>	<i>Täydentyy</i>